ASSURANCE &
OVERHEIDSACCOUNTANTS

Accountantsverslag 2025

Gemeente Gorinchem

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Aan de raadsleden van gemeente Gorinchem
Stadhuisplein 1
4205 AZ Gorinchem

18 juni 2026

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening van uw gemeente voor het boekjaar dat eindigt op 31 december 2025. We hebben onze werkzaamheden uitgevoerd in overeenstemming met ons controleplan 2025 en onze overeenkomst d.d. 30 maart 2023. Onze zienswijzen, bevindingen en aanbevelingen zijn open en constructief besproken met de portefeuillehouder Financiën en de ambtelijke organisatie.

Het accountantsverslag begint met een samenvatting van onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen. Daarna gaan wij in op de reikwijdte van onze controle, de diepgang waarmee wij gecontroleerd hebben en tot welke oordeel wij gekomen zijn. Vervolgens geven wij onze visie op de informatiewaarde en leesbaarheid van de paragrafen en de programmaverantwoording.

Nadat wij onze analyse hebben gegeven van de financiële positie van uw gemeente, gaan wij in meer detail in op de belangrijkste bevindingen uit onze controlewerkzaamheden. Dit doen wij langs de drie domeinen fysiek, sociaal en bedrijfsvoering.

Vervolgens geven wij op hoofdlijnen ons beeld van de interne beheersing van uw organisatie en gaan we dieper in op de speerpunten die u ons heeft meegegeven tijdens de controle.

We sluiten het accountantsverslag af met bijlagen waarin we bevindingen hebben opgenomen over een aantal wettelijk verplichte onderwerpen, zoals Sisa, WNT en onze onafhankelijkheid. In de bijlage hebben we ook enkele actuele ontwikkelingen gegeven die voor u van belang kunnen zijn.

Dit accountantsverslag is opgezet als interactief document waar u eenvoudig doorheen kunt navigeren door op de menuopties aan de linkerzijde of de onderstreepte woorden te klikken. Wij vragen u terughoudend te zijn met het printen van het accountantsverslag.

Wij willen graag van deze gelegenheid gebruik maken om u en uw medewerkers te bedanken voor de prettige samenwerking die we ervaren hebben. Mocht u nog vragen hebben, aarzelt u dan niet om contact met ons op te nemen.

Met vriendelijke groet,
ETL Assurance & Overheidsaccountants B.V.

Digitaal ondertekend door:
J.G. Schuijt
18 juni 2026 14:30 +02:00

J.G. Schuijt MSc RA

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Samenvatting van onze bevindingen en aanbevelingen

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt
Wij hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt bij de jaarrekening van uw gemeente. Dit houdt in dat wij van oordeel zijn dat de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording, een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid, rekening houdend met deze goedkeuringstolerantie. Omdat de goedkeuringstolerantie afhankelijk is van de werkelijke lasten, hebben wij de tolerantie die wij eerder hebben opgenomen in ons controleplan geactualiseerd op basis van de definitieve jaarrekening. De tolerantie die wij bij de controle hebben gehanteerd bedraagt EUR 3.512.600.

Onzekerheden aanwezig, maar onder controletolerantie
Ons goedkeurend oordeel betekent niet dat er geen onzekerheden geconstateerd zijn. Wel houdt het in dat deze onzekerheden onder de goedkeuringstolerantie blijven die uw raad heeft vastgesteld. De enige onzekerheid die nog in de jaarrekening aanwezig is, is de omvang van de onderhoudsvoorziening gebouwen.

Het college heeft de rechtmatigheidsverantwoording afgegeven
Het college heeft vastgesteld dat de omvang van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen EUR 4.132.694 bedragen. Dit is een daling ten opzichte van vorig jaar. De maximale verantwoordingsgrens van EUR 3.512.600 is wettelijk meer gedaald dan de sterke daling van de fouten en onduidelijkheden die het college heeft vastgesteld. De reden voor de vastgestelde onrechtmatigheid is een samenloop van begrotingsonrechtmatigheid (EUR 426.720, geheel aangemerkt als acceptabel) en onrechtmatige aanbestedingen (EUR 3.705.974).

Leesbaarheid en Informatiewaarde programmaverantwoording is goed
De leesbaarheid en informatiewaarde van de programmaverantwoording zijn naar onze mening goed. Desondanks zijn er verbeteringen mogelijk om de raad via de jaarrekening nog beter in positie te brengen om haar controlerende taak goed te kunnen uitvoeren. Dit zit vooral in het nog concreter (SMART) maken van de doelstellingen en resultaten.

De informatiewaarde van de paragrafen verschilt
Voor de paragrafen geldt dat de leesbaarheid en informatiewaarde verschilt per paragraaf. De paragrafen zijn in 2025 naar onze mening goed doorontwikkeld. Daarnaast heeft u als raad de norm voor de paragraaf Grondbeleid verlaagd. Hierdoor zijn er dit jaar geen paragrafen meer die niet aan de norm voldoen.

Financiële positie van uw gemeente als geheel is voldoende
Uit onze analyse blijkt dat de financiële positie van uw gemeente voldoende is. Tegelijkertijd signaleren we dat deze de komende jaren zal afnemen als u alle ambities wilt realiseren. Belangrijke redenen van uw huidige financiële positie zijn immers de lagere financieringsbehoefte en achterblijvende investeringsuitgaven. Uit de doorkijk die het college heeft gemaakt, blijkt echter dat uw gemeente de komende jaren een uitdaging heeft in de financiële positie, in het bijzonder met de netto-schuldquote. Dit komt door de verwachte uitvoering van enkele grote investeringen. Hoewel wij erkennen dat een aantal plannen de komende jaren (verder) tot uitvoering zullen worden gebracht, achten wij de snelheid waarmee dit in de doorkijk van het college wordt verwacht, ambitieus. Hierdoor zal naar onze verwachting de solvabiliteit minder hard dalen en de netto schuldquote minder hard toenemen dan uit de analyse van het college blijkt.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Samenvatting van onze bevindingen en aanbevelingen

Weerstandsvermogen is toereikend

Uit de analyse van het college blijkt dat het weerstandsvermogen in 2025 is afgenomen ten opzichte van 2024 van 1,6 naar 1,4. Hiermee voldoet de ratio echter nog steeds (minimaal) aan de genormeerde bandbreedte van 1,4-2,0 die uw raad heeft gesteld.

De financiële omvang van de risico's (het benodigde weerstands-vermogen) is toegenomen van EUR 21,4 miljoen in 2024 naar EUR 22,0 miljoen in 2025. Deze toename wordt veroorzaakt door:

- De risico's die zijn ingerekend voor grondexploitatie Groote Haar zijn naar boven bijgesteld van EUR 3,5 miljoen naar EUR 4,7 miljoen.
- Het risico op een structureel lagere opbrengst uit het gemeentefonds is toegenomen van EUR 1,6 miljoen naar EUR 2,5 miljoen. De reden is dat dit risico beweegt met de hoogte van de algemene uitkering.
- Diverse gedaalde risico's, waaronder die voor de niet begrote financiële consequenties vanuit de verbonden partijen.

De beschikbare weerstandscapaciteit is in 2025 afgenomen. Vorig jaar was dit EUR 33,9 miljoen, dit jaar EUR 31,5 miljoen. De belangrijkste redenen hiervan zijn:

- De meerjarige begrotingssaldi zijn lager dan vorig jaar, in verband met de door de raad vastgestelde meerjarenraming.
- De omvang van de Algemene reserve is met EUR 1,5 miljoen verminderd vanwege een onttrekking om de bestemmingsreserves aan te vullen, om investeringen in de toekomst te kunnen dekken.

In de begroting 2026 is door het college al een herrekening gemaakt van het weerstandsvermogen. Uit deze herrekening kwam een weerstandsvermogen die in lijn lag met de jaarstukken 2025, namelijk 1,56.

Geen indicaties voor fraude

Tijdens onze controle hebben wij nadrukkelijk aandacht besteed aan het onderwerp fraude. Uit onze werkzaamheden zijn geen indicaties voortgekomen voor fraude.

Schattingen door het college zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen, bijvoorbeeld ten aanzien van de waardering van de (im)materiële vaste activa en de voorzieningen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt beoordeeld en allemaal als evenwichtig aangemerkt.

Jaarafsluiting is goed verlopen

Net als vorig jaar zijn wij tevreden met de wijze waarop het afsluitproces en de jaarrekeningcontrole zijn verlopen. In een vroegtijdig stadium is er een wekelijks overleg over de status en voortgang van de jaarafsluiting en controlewerkzaamheden ingepland, waardoor er gedurende het hele proces goed duidelijk was waar eventuele knelpunten waren. Dit heeft bijgedragen aan een soepel controleproces.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Samenvatting van onze bevindingen en aanbevelingen

Onze belangrijkste bevindingen in het fysiek domein

Verwacht totaalresultaat op eindwaarde is afgenomen

Het totale verwachte resultaat uit de grondexploitaties op basis van eindwaarde bedraagt een verlies van EUR 4,2 miljoen (contante waarde: EUR 1,5 miljoen). In de jaarrekening 2024 werd nog uitgegaan van een totaal verlies op eindwaarde van EUR 5,5 miljoen (contante waarde: EUR 2,5 miljoen). Deze verbetering is te danken aan de grondexploitatie Groote Haar door het inrekenen van hogere grondprijzen dan eerder verwacht werden. Tegelijkertijd heeft het college berekend dat de risico's voor deze grondexploitatie hoger zijn dan vorig jaar, waarvoor in het weerstandsvermogen een bedrag van EUR 1,2 miljoen is opgenomen.

Lang openstaande kredieten vragen aandacht

Hoewel een groot deel van de nog uit te geven investeringsuitgaven betrekking heeft op een beperkt aantal grote projecten, zoals de aanleg van de Lingebrug en de herinrichting van de Banneweg, valt het ons op dat de nog openstaande investeringen in vergelijking met andere gemeenten van uw omvang erg hoog zijn. De investeringsbegroting wordt bij ieder P&C document herzien. Naar onze mening wordt nog te weinig rekening gehouden met de uitvoeringskracht van de organisatie. Op basis van de werkelijk werkzaamheden die de laatste drie jaar zijn uitgevoerd, vinden wij dat de huidige planning ambitieus is. Wij vragen ons af of de organisatie beschikt over voldoende uitvoeringskracht om de huidige investeringsagenda te realiseren. Daarom raden wij u aan om de huidige investeringsplanning nog kritischer te evalueren op haalbaarheid. Overigens hebben wij begrepen dat er de komende jaren een beperkt aantal nieuwe investeringskredieten worden aangevraagd om te zorgen dat het investeringsplafond niet wordt overschreden.

Onderuitputting onderhoud leidt mogelijk tot te hoge voorziening

Wij hebben geconstateerd dat de uitgaven uit de onderhouds-voorzieningen gedurende een langere periode (veel) lager zijn dan in het beheerplan verwacht. De reden hiervan is dat binnen de organisatie te weinig capaciteit is om al het onderhoud uit te laten voeren. Daarnaast is voor enkele bijzondere objecten bewust de keuze gemaakt om het onderhoud niet uit te voeren. De lager dan begrote onderhoudsuitgaven betekenen dat óf de onderhoudsuitgaven later alsnog moeten worden gedaan, waardoor de huidige overschotten in de voorziening moeten worden aangehouden, óf dat die uitgaven ook niet (geheel) later worden gedaan, waardoor er een overschot ontstaat. Om dit te weten te komen, raden wij u aan om te analyseren welke situatie van toepassing is, rekening houdend met de noodzakelijke en beschikbare uitvoeringscapaciteit, en zo nodig de bestaande beheersplannen bij te stellen.

Onderhoudsvoorziening opgesplitst naar soort kapitaalgoed

In de jaarrekening 2024 was er in de balans één voorziening Meerjarenonderhoudsplan verantwoord. Het BBV verplicht echter dat voor iedere categorie kapitaalgoederen een afzonderlijke voorziening gevormd moet worden die gebaseerd is op een recent beheerplan. Om te zorgen dat de jaarstukken in overeenstemming zijn met het BBV is de voorziening gesplitst in vijf verschillende voorzieningen. Daarnaast hebben wij het college erop gewezen dat, indien u besluit om het nieuwe cultuurhuis te realiseren, de kapitaalslasten niet uit de huidige onderhoudsvoorziening gedekt kunnen worden. Wel is het mogelijk om de huidige onderhoudsvoorziening bij definitieve besluitvorming over het cultuurhuis vrij te laten vallen en een Reserve dekking kapitaalslasten te vormen vanuit het positieve resultaat dat hieruit ontstaat.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Samenvatting van onze bevindingen en aanbevelingen

Onze belangrijkste bevindingen in het sociaal domein

Wij hebben een analyse uitgevoerd van de kosten van uw sociaal domein. De primaire begroting van het sociaal domein ging uit van EUR 73,2 miljoen aan totale kosten. In de tussentijdse rapportage en maandwijzigingen is dit bijgesteld naar EUR 80,1 miljoen. De uiteindelijke realisatie is met EUR 77,7 miljoen 3% lager dan de bijgestelde begroting. Binnen het totale sociaal domein zien we echter grotere verschillen. Zo zijn de uitgaven in het onderdeel participatie EUR 1,4 miljoen lager dan verwacht. De kosten voor het onderdeel jeugdzorg leveren een voordeel op van EUR 1,5 miljoen. Daar staat tegenover dat de kosten voor Wmo-zorg EUR 1,0 miljoen hoger zijn. Het college heeft de oorzaak van de afwijkingen uiteengezet in de verantwoording van programma 7 Sociaal Domein.

De werkelijke kosten in het sociaal domein bedragen zoals hiervoor gezegd in totaal EUR 77,7 miljoen. Vorig jaar was dit een totale last van EUR 74,7 miljoen. Dit is derhalve een toename van EUR 3,0 miljoen of 4,0%. Deze stijging komt overheen met het landelijke beeld.

Prestatielevering WMO beter geborgd

In het verleden maakte het college voor het vaststellen van de prestatielevering van WMO-zorg gebruik van productie-verantwoordingen van de zorgleveranciers, omdat de gemeente zelf beperkt inzicht had in de prestatielevering. Vanaf 2024 heeft de gemeente bij heronderzoeken van zorg ook vragen gesteld over de levering en kwaliteit van zorg uit het verleden. Met deze werkzaamheden houdt uw organisatie zicht op de prestatielevering van zorg. Wij hebben geconstateerd dat het ook in 2025 gelukt is om de prestatielevering van de zorg vast te stellen binnen de eigen bedrijfsprocessen.

Het resultaat in de jaarrekening 2025 nader geanalyseerd

Het resultaat in de jaarrekening 2025 is uitgekomen op EUR 9,2 miljoen, terwijl het meest actuele begrotingssaldo uitkwam op een bedrag van EUR 3,9 miljoen. De belangrijkste oorzaken zijn door het college toegelicht in de jaarstukken in paragraaf 1.2 *Financiële verantwoording* en de diverse taakvelden per programma. Net als vorig jaar vinden wij het verschil tussen het begrotingssaldo en het definitieve jaarresultaat hoog. We willen hierbij wel het positieve signaal geven dat het verschil al een heel stuk kleiner is dan de afgelopen vier jaar.

De gemeente heeft gedurende de laatste vijf jaar een gemiddeld positief resultaat behaald van EUR 10,0 miljoen. Het gat tussen het begrotingssaldo en de jaarrekening is dit jaar echter kleiner dan andere jaren. Hierbij vinden wij het van belang om aan te geven dat het totale resultaat geen indicatie is van structurele bestedingsruimte. Onderbesteding, personeelstekorten, vertraagde investeringen en laat in het jaar ontvangen incidentele rijksmiddelen leiden bij gemeenten geregeld tot jaarrekeningoverschotten zonder dat sprake is van duurzame beleidsruimte.

Het werkelijke positieve saldo na bestemming van de doorgeschoven budgetten en nog uit te geven incidentele specifieke opbrengsten blijkt beperkt af te wijken van de begroting na wijziging.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Samenvatting van onze bevindingen en aanbevelingen

Uw speerpunten nader uitgewerkt

Bij de uitvoering van de controle heeft de gemeenteraad ons de volgende speerpunten meegegeven:

- De status en voortgang van de verbetering in de interne beheersing van het proces verstrekte subsidies
- De wijze waarop de interne beheersing rondom de naleving van de Wet Open Overheid is opgezet

Status en voortgang verbetering interne beheersing subsidies

Onder meer naar aanleiding van eerdere bevindingen uit een door Concerncontrol uitgevoerd college-onderzoek is in 2025 een project gestart om het subsidiebeleid en -proces te herijken en te verbeteren. Dit is voor u reden geweest om aan ons te vragen om de status en voortgang van de verbetering in de interne beheersing van het proces verstrekte subsidies als specifiek speerpunt mee te nemen in onze werkzaamheden. Wij hebben geconstateerd dat er een aantal goede stappen zijn gezet in het verbeterproject. Deze hebben wij uitgebreid beschreven in dit rapport.

Interne beheersing rondom de naleving van de Woo

Tijdens de commissie I&O van 9 oktober 2025 heeft de commissie de wijze waarop de interne beheersing rondom de naleving van de Wet open overheid (Woo) is opgezet, meegegeven als speerpunt. Wij hebben dit speerpunt overgenomen met als randvoorwaarde dat het uitsluitend gaat om een technisch-inhoudelijke benadering, waarbij vragen worden beantwoord, zoals:

- welke processen gevolgd worden bij de uitvoering van de wet;
- hoe de inspanningsverplichting voor actieve openbaarmaking wordt ingevuld;
- hoe de resultaatverplichting voor passieve openbaarmaking wordt ingevuld;
- In hoeverre de kennis van de wet binnen de organisatie voldoende aanwezig is.

Politieke aspecten die verbonden (kunnen) zijn bij de uitvoering van de wet zijn bewust buiten beschouwing gelaten. De uitwerking van dit speerpunt hebben wij uitgebreid opgenomen in dit rapport.

Samenvatting

Jaarrekening

Reikwijdte van de controle

Goedkeuringstolerantie

Ons getrouwheidsoordeel

Samenvatting bevindingen

Rechtmatigheidsverantwoording

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

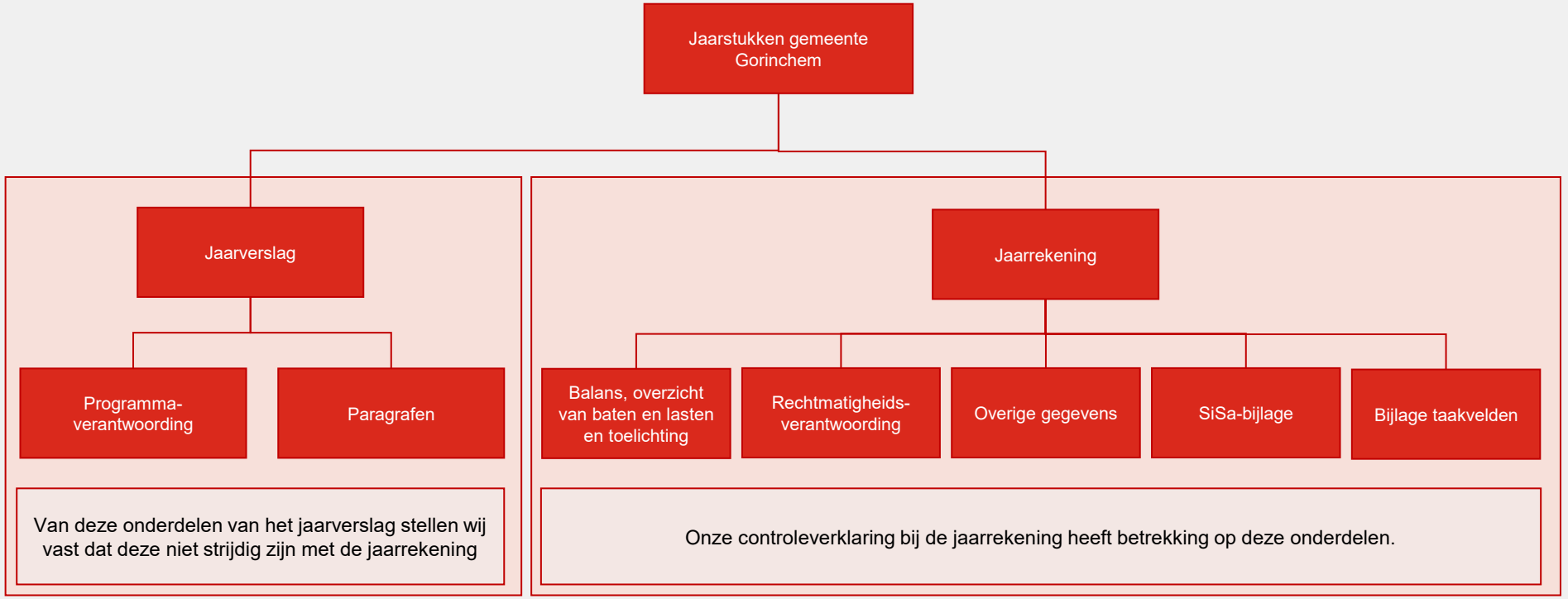
Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

De reikwijdte van onze controle

U heeft ons verzocht om de jaarrekening 2025 van uw gemeente te controleren. De jaarstukken bestaan uit meerdere onderdelen, welke wij niet allemaal met dezelfde diepgang controleren. In het auditplan hebben wij afspraken met u gemaakt over de reikwijdte van de controle.

Wij bevestigen dat de definitieve reikwijdte van de controle gelijk is aan die in het auditplan. Onderstaand hebben wij een samenvatting opgenomen op welke wijze wij de verschillende onderdelen van de jaarstukken in onze controle hebben betrokken.

Samenvatting

Jaarrekening

Reikwijdte van de controle

Goedkeuringstolerantie

Ons getrouwheidsoordeel

Samenvatting bevindingen

Rechtmatigheidsverantwoording

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Dit zijn de definitieve toleranties die wij hebben gebruikt tijdens onze controle

Toleranties

De jaarrekening hoeft niet helemaal vrij te zijn van fouten en onzekerheden voordat wij een goedkeurend oordeel mogen afgeven bij de jaarrekening. Wij mogen op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) rekening houden met goedkeuringstoleranties. U bepaalt binnen de wettelijke kaders welke goedkeuringstoleranties wij hanteren.

De maximale omvang van de goedkeuringstolerantie in het BADO is met ingang van het boekjaar 2025 gewijzigd en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves. U heeft ons gevraagd om deze maximale tolerantie te gebruiken bij onze werkzaamheden.

Wij geven pas een niet-goedkeurende verklaring af als wij afwijkingen in de jaarrekening constateren boven deze grenzen. Om de totale omvang van de afwijkingen te bepalen, moeten wij met ingang van dit jaar de fouten en onzekerheden bij elkaar optellen.

De relatie tussen de goedkeuringstolerantie, eventueel geconstateerde afwijkingen en ons oordeel kan als volgt worden samengevat:

	≤ 2%	≤ 4%	≥ 4%
Afwijkingen en onzekerheden	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding of Afkeuring

Uitvoeringstolerantie

Omdat wij in de controle gebruik maken van deelwaarnemingen en steekproeven zijn wij volgens onze beroepsregels verplicht om een deel van de goedkeuringstolerantie te ‘reserveren’ voor onontdekte fouten. Om die reden doen wij een afslag van 20% op de goedkeuringstolerantie om te komen tot onze uitvoeringstolerantie. De uitvoeringstolerantie wordt door ons gebruikt in de uitvoering van de controle.

Rapporteringstolerantie

De rapporteringstolerantie is de grens waarboven wij gevonden afwijkingen aan u rapporteren. Deze grens bepaalt u zelf en is afhankelijk van de mate van detail waarmee u geïnformeerd wilt worden. De hoogte van de rapporteringstolerantie heeft geen invloed op de nauwkeurigheid of diepgang van onze aanpak. U heeft deze grens vastgesteld op EUR 125.000.

Samenvatting van onze tolerantiegrenzen

Voor dit controlejaar hebben wij de onderstaande goedkeurings-toleranties gehanteerd. Omdat de werkelijke lasten exclusief toevoegingen aan de reserves iets lager zijn dan in de begroting werd verwacht, zijn deze toleranties ook iets lager dan dat wij eerder hebben gemeld in ons controleplan.

Tolerantie	Bedrag
Goedkeuringstolerantie	3.512.600
Uitvoeringstolerantie	2.810.000
Rapporteringstolerantie	125.000

Samenvatting

Jaarrekening

Reikwijdte van de controle

Goedkeuringstolerantie

Ons getrouwheidsoordeel

Samenvatting bevindingen

Rechtmatigheidsverantwoording

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Dit zijn de definitieve toleranties die wij hebben gebruikt tijdens onze controle

Single information, Single audit (SiSa)

Via de SiSa-bijlage bij de jaarrekening legt u verantwoording af over van ministeries en provincies ontvangen specifieke uitkeringen. De hiervoor toegepaste uitvoeringstolerantie wijkt niet af van de jaarrekening. In het BADO zijn specifieke rapporteringstoleranties gegeven waaraan wij ons moeten houden. Hiervoor verwijzen we graag naar artikel 5 van het BADO.

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Voor de controle op de verantwoording in het kader van de WNT gelden de toleranties zoals jaarlijks gepubliceerd in het Controleprotocol WNT. De betreffende toleranties variëren van 0 (in geval van wel/niet opnemen functionarissen) tot enkele duizenden euro's ten aanzien van onjuistheden in de verantwoording.

Samenvatting

Jaarrekening

Reikwijdte van de controle

Goedkeuringstolerantie

Ons getrouwheidsoordeel

Samenvatting bevindingen

Rechtmatigheidsverantwoording

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

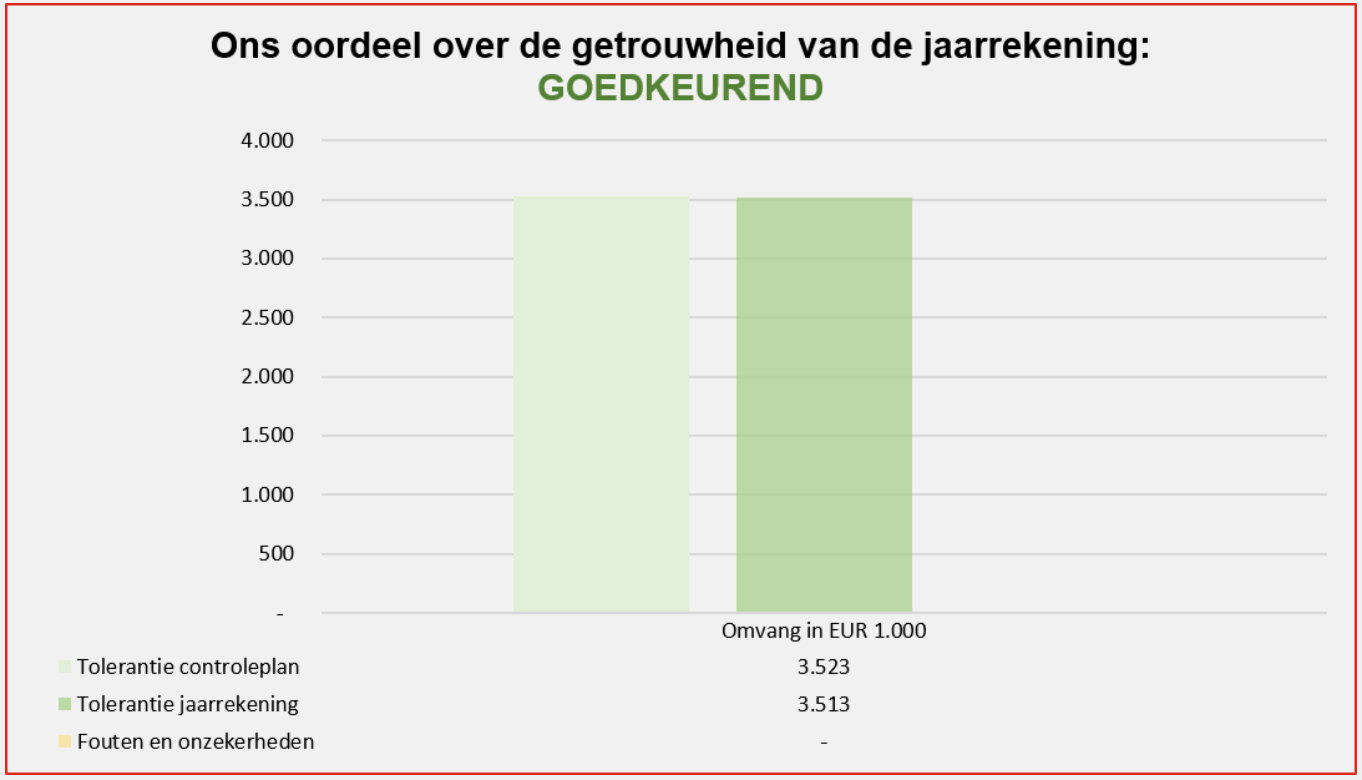
Wij geven een goedkeurend oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening

Ons oordeel bij uw jaarrekening

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt bij de jaarrekening van uw gemeente. Derhalve is ons oordeel dat de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording, een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid, rekening houdend met de goedkeuringstolerantie.

Bevindingen blijven binnen de tolerantie

Ons goedkeurend oordeel betekent niet dat er geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Wel houdt het in dat deze fouten en onzekerheden onder de goedkeuringstolerantie blijven die uw raad heeft vastgesteld. Dit hebben wij in onderstaande tabel samengevat. Op de volgende pagina kunt u lezen om welke specifieke bevindingen het gaat. Hierbij geldt dat een post of transactie fout is als deze niet voldoet aan het BBV of de financiële verordening. Als we niet kunnen vaststellen of het goed of fout is, dan is het een onzekerheid.

Samenvatting

Jaarrekening

Reikwijdte van de controle

Goedkeuringstolerantie

Ons getrouwheidsoordeel

Samenvatting bevindingen

Rechtmatigheidsverantwoording

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Fouten en onzekerheden in de jaarrekening nader uitgelicht

Fouten

Er zijn geen niet-gecorrigeerde fouten boven de rapporteringstolerantie.

Onzekerheden

De onzekerheden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving onzekerheid	**Bedrag in EUR 1.000**
Nauwkeurigheid onderhoudsvoorziening gebouwen (Caribabad en Cultuurhuis)	PM
Totaal	**PM**

Nauwkeurigheid onderhoudsvoorziening gebouwen

In het onderdeel van dit accountantsverslag waarin wij onze bevindingen over het fysiek domein opgenomen hebben, komen we in meer detail terug op deze onzekerheid.

Samenvatting
Jaarrekening
Reikwijdte van de controle
Goedkeuringstolerantie
Ons getrouwheidsoordeel
Samenvatting bevindingen
Rechtmatigheidsverantwoording
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Het college heeft de rechtmatigheidsverantwoording afgegeven

Achtergrond

Dit jaar heeft het college wederom een eigen oordeel gegeven bij de rechtmatigheid van de jaarrekening. Deze rechtmatigheids-verantwoording is onderdeel van de jaarrekening en valt daarom binnen de reikwijdte van onze controle. Daarmee zijn voor de raad waarborgen ingebouwd dat het college niet zomaar de verantwoording kan opstellen en afgeven.

Bij rechtmatigheid in dit kader bestaat er een duidelijke relatie met het financiële beheer. Baten, lasten en balansmutaties moeten rechtmatig tot stand zijn gekomen. De rechtmatigheidsverantwoording door het college gaat dus primair om de financiële beheershandelingen.

Rechtmatigheidscriteria

In de rechtmatigheidsverantwoording legt het college verantwoording af over de volgende drie rechtmatigheidscriteria:

- **Begrotingsrechtmatigheid:** handelt het college binnen de door u beschikbaar gestelde budgetten en kredieten.
- **Misbruik en oneigenlijk gebruik:** zijn in (de uitvoering van) het beleid voldoende waarborgen opgenomen om misbruik of oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving te voorkomen of tegen te gaan?
- **Voorwaardencriterium:** zijn de baten, lasten en balansmutaties in overeenstemming met wet- en regelgeving tot stand gekomen?

Alle andere criteria worden afgedekt door het oordeel van de accountant over het getrouwe beeld van de jaarrekening. Deze hoeven niet vermeld te worden in de rechtmatigheidsverantwoording.

Verantwoordingsgrens

In de rechtmatigheidsverantwoording rapporteert het college over geconstateerde afwijkingen. Onder afwijkingen wordt verstaan fouten en onduidelijkheden over de rechtmatigheid van een financiële beheershandeling. U heeft ervoor gekozen om de verantwoordings-grens vast te stellen op de maximale grens van 2% van de werkelijke lasten, exclusief toevoegingen aan de reserves. Dit is gelijk aan (afgerond) EUR 3.512.600 miljoen.

Vaststelling door het college

Het college heeft vastgesteld dat de omvang van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen EUR 4.132.694 bedragen. Dit is een daling ten opzichte van vorig jaar. Toen bedroeg het totaal van de fouten en onduidelijkheden een bedrag van EUR 6.022.849.
De verantwoordingsgrens bedroeg in 2024 EUR 6.277.000 en is door een wijziging in het BBV in 2025 gedaald naar EUR 3.512.600. De verantwoordingsgrens is dus meer gedaald dan de sterke daling van de fouten en onduidelijkheden die het college heeft vastgesteld.

De reden voor de vastgestelde onrechtmatigheid is een samenloop van begrotingsonrechtmatigheid (EUR 426.720, geheel aangemerkt als acceptabel) en onrechtmatige aanbestedingen (EUR 3.705.974). De fouten en onduidelijkheden zijn in meer detail toegelicht in de Rechtmatigheidsverantwoording en de paragraaf Bedrijfsvoering.

Ons oordeel over de rechtmatigheidsverantwoording

Wij hebben de werkzaamheden die door het college zijn uitgevoerd in detail beoordeeld. Op basis van deze werkzaamheden zijn wij niet tot een andere conclusie gekomen dan het college,

Samenvatting

Jaarrekening

Reikwijdte van de controle

Goedkeuringstolerantie

Ons getrouwheidsoordeel

Samenvatting bevindingen

Rechtmatigheidsverantwoording

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Het college heeft de rechtmatigheidsverantwoording afgegeven

Misbruik & oneigenlijk (M&O) criterium

Beheersmaatregelen M&O in opzet aanwezig

In de kadernota Rechtmatigheid adviseert de commissie BBV om een overkoepelend beleidsstuk M&O te maken. Deze bevat naast de filosofie, algemene uitgangspunten en risicoanalyse ook maatregelen ter voorkoming en afdoening. Uw gemeente beschikt (nog) niet over een specifiek M&O beleid. Wel zijn er binnen de organisatie in opzet beheersmaatregelen aanwezig ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik en is er een frauderisicoanalyse die verder wordt uitgewerkt in beheersmaatregelen.

Begrotingscriterium

Financiële verordening geeft goed inhoud aan het begrotingscriterium

Naar onze mening geeft uw financiële verordening in artikelen 5 en 12 goed inhoud aan de randvoorwaarden van het begrotingscriterium. Dit was al zo in de financiële verordening 2024. Desalniettemin heeft de gemeenteraad op 25 september 2025 artikel 5 van de financiële verordening verder aangescherpt, waardoor begrotingswijzigingen op maandelijkse basis kunnen worden doorgevoerd. Hierdoor kunnen acceptabele begrotingsonrechtmatigheden efficiënter in een begrotingswijziging worden opgenomen.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Programmaverantwoording
Paragrafen
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de programmaverantwoording

In dit deel van ons accountantsverslag geven wij ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de programmaverantwoording. Ons oordeel is gebaseerd op de inzichtelijkheid, concreetheid en kwaliteit van de analyses vanuit het perspectief van de raadsleden. Daarnaast beoordelen wij of de programmaverantwoording in overeenstemming is met de jaarrekening en voldoet aan alle eisen die het BBV aan de programmaverantwoording stelt. Hieronder is een samenvatting opgenomen in tabelvorm.

Aspect verantwoording	2025	2024
Leesbaarheid	●	●
Informatiewaarde	●	●
Overeenstemming met jaarrekening	●	●
In overeenstemming met het BBV	●	●

Legenda	Betekenis
●	Voldoet niet of beperkt aan de norm
●	Voldoet aan de norm; verbetering is mogelijk om de raadsleden beter in positie te brengen
●	Voldoet aan de norm en brengt het algemeen bestuur goed in positie

Net als in voorgaand jaar vinden wij de informatiewaarde en leestbaarheid en van uw jaarrekening goed. Wij hebben alle bolletjes daarom op groen gezet.

Desondanks zijn er verbeteringen mogelijk om de raad via de jaarrekening nog beter in positie te brengen om haar controlerende taak goed te kunnen uitvoeren. Dit zit vooral in het nog concreter (SMART) maken van de doelstellingen en resultaten. In de tabel op de volgende pagina hebben wij dit zichtbaar gemaakt:

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Programmaverantwoording

Paragrafen

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de programmaverantwoording

SMART-element	Score	Toelichting
Specifiek	●	De meeste concrete voornemens zijn duidelijk omschreven en gekoppeld aan een beleidslijn of raadsagenda.
Meetbaar	●	Er zijn indicatoren en streefwaarden opgenomen, maar bij meerdere indicatoren blijft de relatie met effecten beperkt. In de begroting 2026 is hier een verbetering zichtbaar door de koppeling met het burgerwaarderingsonderzoek.
Acceptabel	●	Veel acties liggen binnen de directe invloedssfeer van de gemeente; bij regionale of landelijke dossiers is de beïnvloedbaarheid beperkter. Wij raden aan om alleen concrete doelstellingen en kritische prestatie-indicatoren (kpi's) op te stellen die beïnvloedbaar zijn. Doelstellingen en kpi's die betrekking hebben op medebewindstaken waarop beperkte invloed is uit te oefenen door uw raad en het college kunnen al worden gevolgd met behulp van de verplichte BBV indicatoren.
Relevant	●	Doelstellingen en kpi's komen in de ideale situatie direct voort uit het specifieke beleid dat is afgesproken in het collegeprogramma. In de programma-verantwoording worden de doelen uit het collegeprogramma opgenomen, maar de daaraan gekoppelde maatschappelijke effecten en indicatoren hebben naar onze mening niet altijd een duidelijke samenhang met het genoemde doel. Zie ook onze opmerking bij het element *Meetbaar*.
Tijdsgebonden	●	De combinatie van meerjarenplanning en stoplichtsystematiek maakt zichtbaar wanneer besluitvorming of uitvoering was voorzien.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Programmaverantwoording
Paragrafen
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de programmaverantwoording

Samengevat vinden wij dat de programmaverantwoording goed leesbaar en relatief raadsvriendelijk is. De combinatie van doel, indicatoren, stoplichtvoortgang en financiële tabel werkt overzichtelijk. Wel blijft de tekst soms dicht zitten op het activiteitgerichte college-programma en minder op gerealiseerde maatschappelijke effecten.

De informatiewaarde is ook goed, maar kan worden verbeterd door een scherpere meetbaarheid. Vooral waar beleidsdoelen in de begroting ambitieus of breed zijn geformuleerd, ontbreekt in de jaarstukken vaak nog een expliciete norm, target of eindbeoordeling.

Tip	Reden van de tip
Koppel ieder programma aan maximaal drie tot vijf kpi's die daadwerkelijk jaarlijks worden gemeten.	Vergroot de SMART-waarde en de bestuurlijke vergelijkbaarheid. Op de vorige pagina hebben wij aangegeven dat in de ideale situatie de doelstellingen en kpi's direct voortkomen uit het collegeprogramma en gericht zijn op de activiteiten waar u als gemeente invloed op heeft. In de praktijk is dit ongeveer 20% van de activiteiten. Om goed invulling te kunnen geven aan een beperkt aantal concrete en relevante kpi's is het van belang dat de basis, het collegeprogramma, ook voldoende concreet is. Wij realiseren ons dat dit een proces is dat meerdere jaren in beslag zal nemen om volledig tot uitvoering te komen. Het is in onze ervaring niet mogelijk om dit in een enkele P&C cyclus gerealiseerd te hebben.
Maak explicieter onderscheid tussen activiteit, output en maatschappelijk effect. Richt indicatoren hierbij zo veel als mogelijk in naar maatschappelijk effect. In de begroting 2026 is hiermee al een start gemaakt door resultaten uit het burgerwaarderingsonderzoek te betrekken..	Dat verhoogt het SMART-gehalte en voorkomt dat voortgang gelijk wordt gesteld aan effectbereik.
Duid expliciet of voordelen voortkomen uit efficiency, uitstel of incidentele compensaties. Hiervoor zou paragraaf 1.2 van de jaarstukken gebruikt kunnen worden, waarin het college een samenvattende analyse geeft van het jaarresultaat.	Dit voorkomt dat een positief resultaat te positief wordt uitgelegd. De duiding wordt nu bij sommige individuele afwijkingen wel gegeven, maar een overkoepelend samenvatting ontbreekt nog.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Programmaverantwoording
Paragrafen
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragrafen

Ons samenvattend beeld van de paragrafen

Voor de paragrafen geldt dat de leesbaarheid en informatiewaarde erg verschilt per paragraaf. Een aantal paragrafen zijn in 2025 naar onze mening goed doorontwikkeld, waardoor de bevindingen uit ons accountantsverslag 2024 niet meer van toepassing zijn.

In onze visie vormen de paragrafen een belangrijk onderdeel voor de raad om haar controlerende taak goed te kunnen uitvoeren. In deze paragrafen moet het college verantwoording afleggen over een aantal belangrijke beleidsmatige onderwerpen die dwars door de programma's heen snijden. Daarom geven wij ook ten aanzien van de paragrafen ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde. Tevens beoordelen we of de paragrafen in overeenstemming zijn met de jaarrekening en voldoen aan alle eisen die het BBV aan de paragrafen stelt. Dit hebben wij op de volgende pagina per paragraaf gedaan. Hierbij is de volgende legenda gehanteerd:

Legenda	Betekenis
🔴	Voldoet niet of beperkt aan de norm
🟡	Voldoet aan de norm, maar verdere verbetering is mogelijk om het algemeen bestuur beter in positie te brengen
🟢	Voldoet aan de norm en brengt het algemeen bestuur goed in positie

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Programmaverantwoording
Paragrafen
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragrafen

Proces	2025	2024	Onderbouwing van ons beeld
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	🟢	🟢	
Lokale heffingen	🟢	🟡	Net als vorig jaar is er geen berekening gegeven voor alle individuele rechten en bestemmingsheffingen die de gemeente in rekening brengt. Wij hebben van het college begrepen dat dit niet volledig mogelijk is. Naar onze mening is dit ook niet direct een voorwaarde voor de informatiewaarde voor de gemeenteraad. Daarom hebben wij ons beeld van deze paragraaf gewijzigd naar een groen bolletje.
Onderhoud kapitaalgoederen	🟢	🟢	
Grondbeleid	🟢	🔴	Ondanks de verbetering van ons beeld van de paragraaf, is deze inhoudelijk niet gewijzigd. De norm voor deze paragraaf is door uw gemeenteraad echter aangepast. Het rode bolletje in het accountantsverslag 2024 stond er omdat niet voldaan werd aan artikel 27 van de toenmalige financiële verordening. Hierin stond dat in de paragraaf Grondbeleid inzicht gegeven moet worden in het verloop van de grondvoorraad, alsmede in de te ontwikkelen ruimtelijke projecten. In de nieuwe financiële verordening is deze eis echter niet meer opgenomen. Daarom voldoet de paragraaf nu voldoende aan de norm.
Financiering	🟢	🟡	Dit jaar is de berekening van het renteresultaat beter inzichtelijk gemaakt met behulp van het model dat door de commissie BBV wordt voorgesteld.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Programmaverantwoording
Paragrafen
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragrafen

Proces	2025	2024	Onderbouwing van ons beeld
Bedrijfsvoering	●	●	
Verbonden partijen	●	●	In de paragraaf worden voor de verbonden partijen algemene risico's gegeven. Het BBV vraagt echter om een opgave van de risico's die de gemeente loopt voor haar eigen financiële positie. De uitwerking bij de Veiligheidsregio is een goed voorbeeld van hoe het BBV dit bedoeld. Bij bijvoorbeeld Gevudo en Avres is juist erg gericht geschreven naar de situatie bij de verbonden partijen zelf. Overigens is in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing wel een bedrag opgenomen voor risico's met ten aanzien van verbonden partijen.
Wet Open Overheid	●	●	In 2024 was deze paragraaf nog niet expliciet opgenomen in het BBV. Hierdoor ontbrak een duidelijke norm waaraan deze paragraaf moet voldoen. Met de wijziging in het besluit is ook meer richting gegeven aan de inhoud van de paragraaf, waardoor er een duidelijkere norm beschikbaar is waaraan wij kunnen toetsen. In uw jaarstukken is de paragraaf compact en vooral compliance-gericht. Voor de raad zou meer inzicht in prestaties, aantallen verzoeken, doorlooptijden en actieve openbaarmaking helpen.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Kengetallen BBV
Weerstandsvermogen
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Onze analyse van uw financiële positie

In onze controle moeten wij expliciet aandacht besteden aan de geschiktheid van de door het college gehanteerde en onderbouwde veronderstellingen inzake het opvangen van financiële risico's in relatie tot de financiële positie. Om aan deze eis te voldoen hebben wij onder andere kennis genomen van de in jaarstukken opgenomen paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing", waarin het college de relatie heeft gelegd tussen de onderkende risico's, de benodigde weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen. Ten aanzien van deze analyse hebben wij overwogen of deze alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle van de jaarrekening kennis hebben. Een nadere analyse van uw weerstandsvermogen hebben we op deze pagina gegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit is naar haar aard subjectief
Een belangrijk nadeel van de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit is dat deze naar haar aard subjectief is. Het is volledig afhankelijk van de kwaliteit van het risicomanagement en de mogelijkheid om de maximale omvang en kans van voordoen van de risico's te bepalen. In de praktijk is dit vaak weerbarstiger dan uit de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing blijkt.

Later in dit rapport hebben wij aangegeven dat het risicomanagement nog moet beklijven binnen de organisatie. Hierdoor kan niet zomaar gesteld worden dat de risico's die genoemd zijn in de paragraaf juist en volledig zijn. Wel vormen ze naar onze mening een afgewogen afspiegeling van het risicoprofiel van uw gemeente in vergelijking met andere gemeenten.

De financiële positie is goed, maar is kwetsbaar door hoge ambities
Wij hebben vastgesteld of de door het BBV verplichte financiële kengetallen in lijn liggen met de gangbare normen. Uit deze analyse blijkt dat de financiële positie van de gemeente in 2025 verder verbeterd is. Naar onze mening is de financiële posities voldoende te noemen, maar signaleren we tegelijkertijd dat deze de komende jaren (sterk) zal afnemen als u alle ambities wilt realiseren. Belangrijke redenen van uw goede financiële positie zijn immers de lagere financieringsbehoefte en achterblijvende investeringsuitgaven. Hierdoor is de solvabiliteit hoger dan in de begroting verwacht. Het omgekeerde geldt voor de netto-schuldquote. Het college ging in de begroting nog uit van een ratio van 86%, terwijl de werkelijkheid uitgekomen is op 42%.

Uit de doorkijk die het college heeft gemaakt in de paragraaf Weerstandsvermogen, blijkt echter dat uw gemeente de komende jaren een uitdaging heeft in de financiële positie, in het bijzonder met de netto-schuldquote. Dit komt door de verwachte uitvoering van enkele grote investeringen. Hoewel wij erkennen dat een aantal plannen de komende jaren (verder) tot uitvoering zullen worden gebracht, achten wij de snelheid waarmee dit in de doorkijk van het college wordt verwacht, ambitieus. Hierdoor zal naar onze verwachting de solvabiliteit minder hard dalen en de netto schuldquote minder hard toenemen dan uit de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing blijkt.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Kengetallen BBV
Weerstandsvermogen
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Onze analyse van uw financiële positie

Kengetal	Begroting 2025	Realisatie 2025	Realisatie 2024	Begroting 2029	Analyse
Netto schuldquote	87,0%	42,0%	50,2%	89,0%	De jaarrekening 2025 is gunstiger dan de begroting. Dat komt doordat de schuldenpositie eind 2025 duidelijk lager uitvalt, vooral omdat vertraging is ontstaan bij de uitvoering van investeringen, waaronder in de grondexploitatie Groote Haar.
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	86,0%	41,0%	49,6%	88,0%	Ook gecorrigeerd voor doorleningen verbetert het beeld fors. Dat bevestigt dat er door de gemeente zeer beperkt geleend is voor andere organisaties.
Solvabiliteitsratio	37,0%	52,0%	46,8%	41,0%	De solvabiliteit is aanzienlijk sterker dan begroot. Dat is positief, maar de meerjarige prognose in de jaarstukken laat zien dat de ratio weer terugzakt naar circa 40-43% onder invloed van investeringen die alsnog gedaan worden. Daarnaast is een hogere solvabiliteit naar onze mening ook wenselijk om mogelijke risico's bij de ontwikkeling van Groote Haar op te kunnen vangen.
Structurele exploitatieruimte	3,1%	8,0%	2,8%	0,8%	In 2025 zijn de structurele baten ruim voldoende om de structurele lasten te dekken. Dit is een sterk signaal, maar de meerjarige daling naar 0,8% laat zien dat de structurele ruimte erg beperkt is.
Grondexploitatie	35,0%	28,0%	27,4%	19,0%	De positie is beter dan begroot door vertraagde investeringen in Groote Haar, maar de boekwaarde van de exploitaties blijft hoog. De verbeterde score ten opzichte van de begroting is dus positief, maar nog sterk afhankelijk van verkooptempo en projectfasering.
Belastingcapaciteit	96,0%	93,0%	101,5%	94,0%	Gorinchem zit onder het landelijk gemiddelde van de woonlasten. Dat geeft in theorie enige resterende belastingruimte, maar bestuurlijk moeten hierover keuzes gemaakt worden.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Kengetallen BBV
Weerstandsvermogen
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Onze analyse van uw weerstandsvermogen

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is door het college een analyse gemaakt van het weerstandsvermogen van uw gemeente per 31 december 2025. In dit onderdeel van de rapportage gaan we dieper in op de analyse die door het college gemaakt is.

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de financiële risico's die de gemeente loopt en de buffers die gemeente vrij beschikbaar heeft om deze risico's op te vangen (de weerstandscapaciteit). Uit de analyse van het college blijkt dat het weerstandsvermogen in 2025 is afgenomen van 1,6 naar 1,4. Hiermee voldoet de ratio echter nog steeds (minimaal) aan de genormeerde bandbreedte van 1,4-2,0 die uw raad heeft gesteld.

Uw weerstandsvermogen nader geanalyseerd ten opzichte van 2024

De financiële omvang van de risico's (het benodigde weerstands-vermogen) is toegenomen van EUR 21,4 miljoen naar EUR 22,0 miljoen. Deze toename is te wijten aan de volgende factoren:

- De risico's die zijn ingerekend voor grondexploitatie Groote Haar zijn naar boven bijgesteld van EUR 3,5 miljoen naar EUR 4,7 miljoen. De oorzaak hiervan is dat de verwachte opbrengsten zijn verhoogd op basis van gewijzigde marktomstandigheden, waardoor het risico dat deze opbrengsten niet worden gehaald, navenant groter worden. Ook het renterisico is toegenomen. Gedurende de resterende looptijd is gerekend met het door de BBV verplicht gestelde omslagrente van 1,3%. Er is een reëel risico dat de werkelijke rentekosten hoger zullen uitkomen.
- Het risico op een structureel lagere opbrengst uit het gemeentefonds is toegenomen van EUR 1,6 miljoen naar EUR 2,5 miljoen. De reden hiervan is dat dit risico meebeweegt met de hoogte van de algemene uitkering.
- Diverse gedaalde risico's, waaronder die voor de niet begrote financiële consequenties vanuit de verbonden partijen.

Waar het benodigde weerstandsvermogen is toegenomen, is de beschikbare weerstandscapaciteit juist afgenomen. Vorig jaar was dit EUR 33,9 miljoen, dit jaar EUR 31,5 miljoen. De belangrijkste redenen hiervan zijn:

- De meerjarige begrotingssaldi zijn lager dan vorig jaar, in verband met de door de raad vastgestelde meerjarenraming.
- De omvang van de Algemene reserve is met EUR 1,5 miljoen verminderd vanwege een uitname om de bestemmingsreserves aan te vullen, om investeringen in de toekomst te kunnen dekken.

Uw weerstandsvermogen geanalyseerd ten opzichte van begroting 2026

De begroting 2026 is het meest recente P&C document dat u heeft gezien voorafgaand aan de jaarstukken 2025. In deze begroting is door het college al een herrekening gemaakt van het weerstandsvermogen. Uit deze herrekening kwam een weerstandsvermogen die in lijn lag met de jaarstukken 2025, namelijk 1,56. Dit hogere begrote getal komt omdat de risico's in de begroting 2026 lager zijn beoordeeld (op EUR 20,2 miljoen) dan in de jaarstukken 2025. De begrote beschikbare weerstandscapaciteit is daarentegen exact gelijk aan de werkelijk beschikbare weerstandscapaciteit in de jaarstukken 2024.

Het verschil in risico's tussen de begroting 2026 en de jaarstukken 2025 wordt veroorzaakt door het toegenomen risico in de grondexploitaties vanuit de herziening in het MPG 2026 en het risico op stijgende rentekosten.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Fysiek domein
Sociaal domein
Bedrijfsvoering
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het fysiek domein

Grondexploitaties zijn geactualiseerd.

Als onderdeel van de jaarafsluiting heeft er een actualisatie van de grondexploitaties plaatsgevonden. Op de volgende pagina hebben wij de resultaten hiervan grafisch weergegeven.

De boekwaarde van de grondexploitaties is toegenomen met EUR 2,8 miljoen tot een bedrag van EUR 54,0 miljoen. De reden hiervoor is dat de investeringen in 2025 hoger zijn geweest dan de grondverkopen en andere opbrengsten. Hieronder hebben wij dit samengevat.

De totale investeringen in 2025 bedragen EUR 2,3 miljoen en kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Investering	Bedrag in EUR miljoen
Grondverwerving	0,0
Bouw- en woonrijp maken en andere inkopen	1,6
Uren interne medewerkers	0,4
Toegerekende rentekosten	0,3

Tegenover de investeringen staan opbrengsten voor een totaalbedrag van EUR 0,4 miljoen. Deze kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Investering	Bedrag in EUR miljoen
Verkoop grond	0,1
Overige opbrengsten (inclusief rentetoerekening)	0,3

Verwacht totaalresultaat op eindwaarde is afgenomen

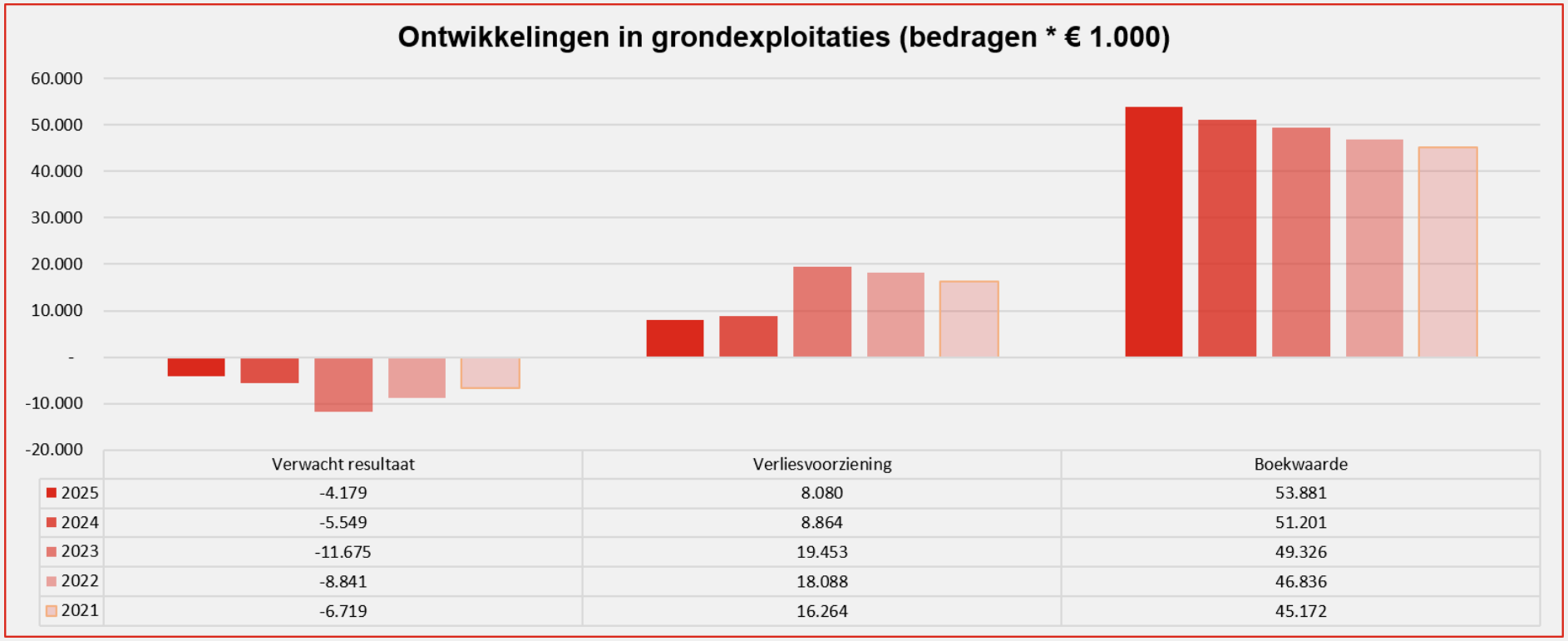
Het totale verwachte resultaat uit de grondexploitaties op basis van eindwaarde bedraagt een verlies van EUR 4,2 miljoen (contante waarde: EUR 1,5 miljoen). Dit bedrag is opgebouwd uit een verwacht verlies op de exploitatie Groote Haar van EUR 10,9 miljoen (contante waarde EUR 8,1 miljoen) en een verwacht positief resultaat op de exploitatie van Oost II van EUR 6,7 miljoen (contante waarde EUR 6,6 miljoen). Van dit positieve resultaat is overigens al EUR 5,8 miljoen gerealiseerd. Tot het einde van de exploitatie kan de gemeente daarom nog EUR 0,9 miljoen aan winst nemen.

In de jaarrekening 2024 werd nog uitgegaan van een totaal verlies op eindwaarde van EUR 5,5 miljoen (contante waarde: EUR 2,5 miljoen). Dit houdt in dat het totale verwachte resultaat uit de grondexploitaties in 2025 is verbeterd met EUR 1,3 miljoen (contante waarde EUR 1,0 miljoen). Deze verbetering is te danken aan de grondexploitatie Groote Haar. In het Meerjarenprogramma Grondexploitaties (MPG) 2026 heeft het college in detail geanalyseerd dat dit vooral komt door het hanteren van hogere grondprijzen dan eerder verwacht werden. De nieuwe grondprijzen zijn berekend op basis van de marktprijzen voor bedrijventerreinen in de regio. Ook de kosten voor het bouw- en woonrijpmaken van de grond zijn verhoogd, maar deze verhoging is minder dan de toename in de verkoopprijzen.

Tegelijkertijd heeft het college in overeenstemming met de BBV-richtlijnen berekend dat de risico's voor deze langlopende grondexploitatie hoger zijn dan vorig jaar. Daarom wordt in het weerstandsvermogen EUR 1,2 miljoen meer gereserveerd voor het risico dat het verwachte resultaat uit Groote Haar niet gerealiseerd wordt.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Fysiek domein
Sociaal domein
Bedrijfsvoering
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het fysiek domein

	Verwacht resultaat	Verliesvoorziening	Boekwaarde
2025	-4.179	8.080	53.881
2024	-5.549	8.864	51.201
2023	-11.675	19.453	49.326
2022	-8.841	18.088	46.836
2021	-6.719	16.264	45.172

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Fysiek domein
Sociaal domein
Bedrijfsvoering
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het fysiek domein

Verwachtingen uit de MPG 2025 zijn niet allemaal uitgekomen

In paragraaf 5.5.1 van het MPG heeft het college transparant gemaakt dat de verwachtingen ten aanzien van de investeringen in de grondexploitatie Groote Haar beperkt zijn gerealiseerd. Als voorbeeld verwachtte het college in het MPG 2025 dat er in 2025 voor EUR 12,7 miljoen zou worden geïnvesteerd in de actieve grondexploitaties. Dit is uiteindelijk uitgekomen op EUR 2,1 miljoen. De belangrijkste reden hiervoor is dat de tijdelijke bouwaansluitingen vanaf de A27 later zijn gerealiseerd dan gepland, waardoor het werk om de grond bouwrijp te maken niet kon starten.

Voor Oost II geldt dat de verwachte grondopbrengst van EUR 4,7 miljoen niet is gerealiseerd. De laatste drie kavels zijn niet, zoals verwacht, in 2025 verkocht. Het college verwacht overigens dat de verkoop alsnog zal plaatsvinden in 2026, waarna de grondexploitatie kan worden afgesloten.

Schattingen gehanteerd bij waardering van grondexploitaties

De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op, de zogenaamde jaarschijven, waarin een schatting is opgenomen van de te maken kosten en opbrengsten. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de gehanteerde uitgangspunten en parameters beoordeeld. In de tabel op de volgende pagina zijn onze bevindingen weergegeven.

Overige schattingen binnen het fysiek domein zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college ook belangrijke schattingen buiten de grondexploitaties om. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2025 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen. Indien wij oordelen dat een schatting niet evenwichtig is, hebben wij dit oordeel nader toegelicht.

Managementschatting	Oordeel
Waardering immateriële vaste activa	Evenwichtig
Waardering materiële vaste activa	Evenwichtig

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Fysiek domein
Sociaal domein
Bedrijfsvoering
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het fysiek domein

Managementschatting	Oordeel	Toelichting
Gehanteerde rekenrente	Evenwichtig	Het college rekent binnen de grondexploitaties met een toekomstige rekenrente van 1,30% (2024: 1,40%). Dit percentage is gelijk aan de berekende omslagrente in de begroting 2026. De werkelijke omslagrente over 2025 bedraagt 0,53%. Op basis van de (omvangrijke) investeringsagenda verwacht het college in 2026 nieuwe leningen af te sluiten, waardoor de rekenrente zal stijgen. Daarom achten wij de schatting van de toekomstige rente vooralsnog evenwichtig. Deze schatting is overigens onderhevig aan wijziging van de werkelijke renteniveaus.
Kostenstijging	Evenwichtig	De verwachte kostenstijging voor grond-, weg- en waterbouw bedraagt tot en met 2028 3,0% en 2,0% voor de jaren daarna. Voor plankosten zijn deze percentages 4,5% voor 2026, 3,0% voor 2027 en 2028 en 2,0% voor de jaren daarna. Deze percentages vallen binnen het interval dat extern specialist Metafoor geeft in haar Outlook Grondexploitaties 2026. Op basis hiervan vinden wij de kostenschattingen evenwichtig.
Opbrengstenstijging	Evenwichtig	Omdat uw gemeente geen actieve grondexploitaties meer heeft waarbinnen woningen worden gerealiseerd, zijn er geen relevante opbrengststijgingen meer voor woningbouw. Voor bedrijventerreinen wordt vanaf 2027 structureel een indexatie van 2% ingerekend. Voor het jaar 2026 is dit nog 3,0%. Deze percentages sluiten aan bij de visie die extern specialist Metafoor geeft in haar Outlook Grondexploitaties 2026. Op basis hiervan vinden wij de schattingen evenwichtig.
Gehanteerde programmering	Evenwichtig	De programmering van de grondexploitaties is gebaseerd op actuele omstandigheden van de markt, gemaakte afspraken met marktpartijen, interne en externe adviezen en onderzoeken ten aanzien van economische ontwikkeling en werkgelegenheid. Wij achten de op marktinformatie gebaseerde inschatting voor de programmering evenwichtig op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Fysiek domein
Sociaal domein
Bedrijfsvoering
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het fysiek domein

Managementschatting	Oordeel	Toelichting
Fasering Groote Haar	Evenwichtig	De verwachte looptijd van de grondexploitatie Groote Haar is nog steeds tot en met 2040, maar binnen deze looptijd is de fasering van de kosten en opbrengsten in de MPG 2026 naar achteren geschoven. Zo worden de eerste grondverkopen niet meer verwacht in 2027, maar in 2028. De fasering van de civiele werkzaamheden is hierop aangepast. De fasering blijft echter onzeker, in het bijzonder door mogelijke aanwezigheid van flora/fauna en de voortdurende netcongestie. Op basis van onze werkzaamheden en marktontwikkelingen vinden wij de huidige uitgiftecurve in het MPG evenwichtig. Gegeven de lange looptijd en genoemde risico's, begrijpen wij de verhoogde risicoreservering in het weerstandsvermogen.

Lang openstaande kredieten vragen aandacht

In paragraaf 5.3 van de jaarstukken is een bijlage opgenomen van alle lopende investeringen. Het valt ons op dat dit overzicht in vergelijking met andere gemeenten van uw omvang erg omvangrijk is, niet alleen in aantal projecten, maar ook in financiële omvang. Zo sluit het overzicht met een totaal toegekend krediet van EUR 116,4 miljoen, waarvan ultimo 2025 nog EUR 74,8 miljoen uitgegeven moet worden. Hierbij valt op dat een groot deel van dit nog uit te geven bedrag betrekking heeft op een beperkt aantal grote projecten, zoals de aanleg van de Lingebrug, de realisatie van het cultuurhuis en de herinrichting van de Banneweg. Als deze grote projecten zijn uitgevoerd, zal ook het bedrag aan openstaande kredieten fors dalen.

De investeringsbegroting wordt bij ieder P&C document herzien. Naar onze mening wordt hierbij nog te weinig rekening gehouden met de uitvoeringskracht van de organisatie.

In 2025 heeft de organisatie EUR 14,2 miljoen kunnen uitgeven. In de toelichting op dit overzicht is zichtbaar dat de aanbesteding van veel projecten niet in 2025 is gelukt, maar doorschuift naar 2026.

Op basis van de werkelijk werkzaamheden die de laatste drie jaar zijn uitgevoerd, vinden wij dat de huidige planning ambitieus is. Wij vragen ons af of de organisatie beschikt over voldoende uitvoeringskracht om de huidige investeringsagenda te realiseren, te meer omdat in de begroting 2026 nieuwe kredieten beschikbaar zijn gesteld. Daarom raden wij u aan om de huidige investeringsplanning nog kritischer te evalueren op haalbaarheid.

Overigens hebben wij begrepen dat er de komende jaren een beperkt aantal nieuwe investeringskredieten worden aangevraagd om te zorgen dat het investeringsplafond niet wordt overschreden.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Fysiek domein
Sociaal domein
Bedrijfsvoering
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het fysiek domein

Analyseer mogelijke onderuitputting van onderhoudsvoorzieningen

Op de balans zijn diverse onderhoudsvoorzieningen verantwoord met een totale omvang van EUR 8,2 miljoen. Deze voorzieningen zijn bedoeld om de kosten voor groot onderhoud aan de kapitaalgoederen gelijkmatig over de begrotingsjaren te verdelen.

Wij hebben geconstateerd dat de uitgaven uit de onderhouds-voorzieningen gedurende een langere periode (veel) lager zijn dan in het beheerplan verwacht. De reden hiervan is dat binnen de organisatie te weinig capaciteit is om al het onderhoud uit te laten voeren. Ook voor de komende jaren wordt dit probleem voorzien. Dit sluit aan bij onze bevinding op de vorige pagina over de lang openstaande kredieten. Daarnaast is voor enkele bijzondere objecten bewust de keuze gemaakt om het onderhoud niet uit te voeren.

De lagere dan begrote onderhoudsuitgaven betekenen dat óf de onderhoudsuitgaven later alsnog moeten worden gedaan, waardoor de huidige overschotten in de voorziening moeten worden aangehouden, óf dat die uitgaven ook niet (geheel) later worden gedaan, waardoor er een overschot ontstaat. Om dit te weten te komen, raden wij u aan om te analyseren welke situatie van toepassing is, rekening houdend met de noodzakelijke en beschikbare uitvoeringscapaciteit, en zo nodig de bestaande beheersplannen bij te stellen. Een overschot kan met instemming van de raad worden gebruikt om toekomstige stortingen in de onderhoudsvoorzieningen te verlagen. Een andere keuze die de raad heeft is om het overschot vrij te laten vallen ten gunste van het resultaat.

Onderhoudsvoorziening opgesplitst naar soort kapitaalgoed

In de jaarrekening 2024 was er in de balans één voorziening Meerjarenonderhoudsplan verantwoord. Deze voorziening was gevormd voor het egaliseren van de kosten voor groot onderhoud van alle soorten kapitaalgoederen. Het BBV verplicht echter dat voor iedere categorie kapitaalgoederen een afzonderlijke voorziening gevormd moet worden die gebaseerd is op een recent beheerplan. Een overschot op de voorziening voor bijvoorbeeld onderhoud van wegen mag niet ingezet worden voor bijvoorbeeld een tekort in de voorziening voor onderhoud aan vastgoed. Om te zorgen dat de jaarstukken in overeenstemming zijn met het BBV is de voorziening Meerjarenonderhoudsplan in de paragraaf Onderhoud Kapitaal-goederen gesplitst in vijf verschillende voorzieningen, namelijk voor het onderhoud van wegen, water, groen en gebouwen.

Voor dit punt heeft het college een position paper opgesteld, waarin per voorziening is berekend wat de wenselijke stand is van de voorziening. Hieruit is naar voren gekomen dat de voorziening voor onderhoud van buitensportaccommodaties en water op korte termijn te laag is. Daarom hebben wij het college aangeraden om in de begroting 2027 rekening te houden met een mogelijk hogere dotatie aan de voorziening. Wij hebben begrepen dat het college de raad zal voorstellen om vanuit de resultaatbestemming 2025 al een bedrag in de voorziening voor onderhoud aan de buitensportaccommodaties te storten. Daarnaast hebben wij het college erop gewezen dat, indien u besluit om het nieuwe cultuurhuis te realiseren, de kapitaalslasten niet uit de huidige onderhoudsvoorziening gedekt kunnen worden. Wel is het mogelijk om de huidige onderhoudsvoorziening bij definitieve besluitvorming over het cultuurhuis vrij te laten vallen en een Reserve dekking kapitaalslasten te vormen vanuit het positieve resultaat dat hieruit ontstaat.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Fysiek domein
Sociaal domein
Bedrijfsvoering
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het sociaal domein

Schattingen binnen het sociaal domein zijn evenwichtig.
Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2025 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen. Indien wij oordelen dat een schatting niet evenwichtig is, hebben wij dit oordeel nader toegelicht.

Managementschatting	Oordeel
Nog te betalen zorgkosten	Evenwichtig

Kosten sociaal domein zijn goed inzichtelijk geweest in het jaar
Wij hebben een analyse uitgevoerd van de kosten van uw sociaal domein. Hierbij hebben wij onderscheid gemaakt in de aard van de kosten en deze vergeleken met de primaire en bijgestelde begroting, alsmede met de werkelijke kosten over vorig jaar.

In de grafiek op de volgende pagina hebben wij de opbouw en ontwikkeling van de totale kosten in het sociaal domein opgenomen. De primaire begroting van het sociaal domein ging uit van EUR 73,2 miljoen aan totale kosten. In de tussentijdse rapportage en maandwijzigingen is dit bijgesteld naar EUR 80,1 miljoen. De uiteindelijke realisatie is met EUR 77,7 miljoen 3% lager dan de bijgestelde begroting. Binnen het totale sociaal domein zien we echter grotere verschillen. Zo zijn de uitgaven in het onderdeel participatie EUR 1,4 miljoen lager dan verwacht. De kosten voor het onderdeel jeugdzorg leveren een voordeel op van EUR 1,5 miljoen. Daar staat tegenover dat de kosten voor Wmo-zorg EUR 1,0 miljoen hoger zijn. Het college heeft de oorzaak van de afwijkingen uiteengezet in de verantwoording van programma 7 Sociaal Domein.

Kosten sociaal domein zijn net zo hoog als vorig jaar
De werkelijke kosten in het sociaal domein bedragen zoals hiervoor gezegd in totaal EUR 77,7 miljoen. Vorig jaar was dit een totale last van EUR 74,7 miljoen. Dit is derhalve een toename van EUR 3,0 miljoen of 4,0%. Deze stijging komt overheen met het landelijke beeld.

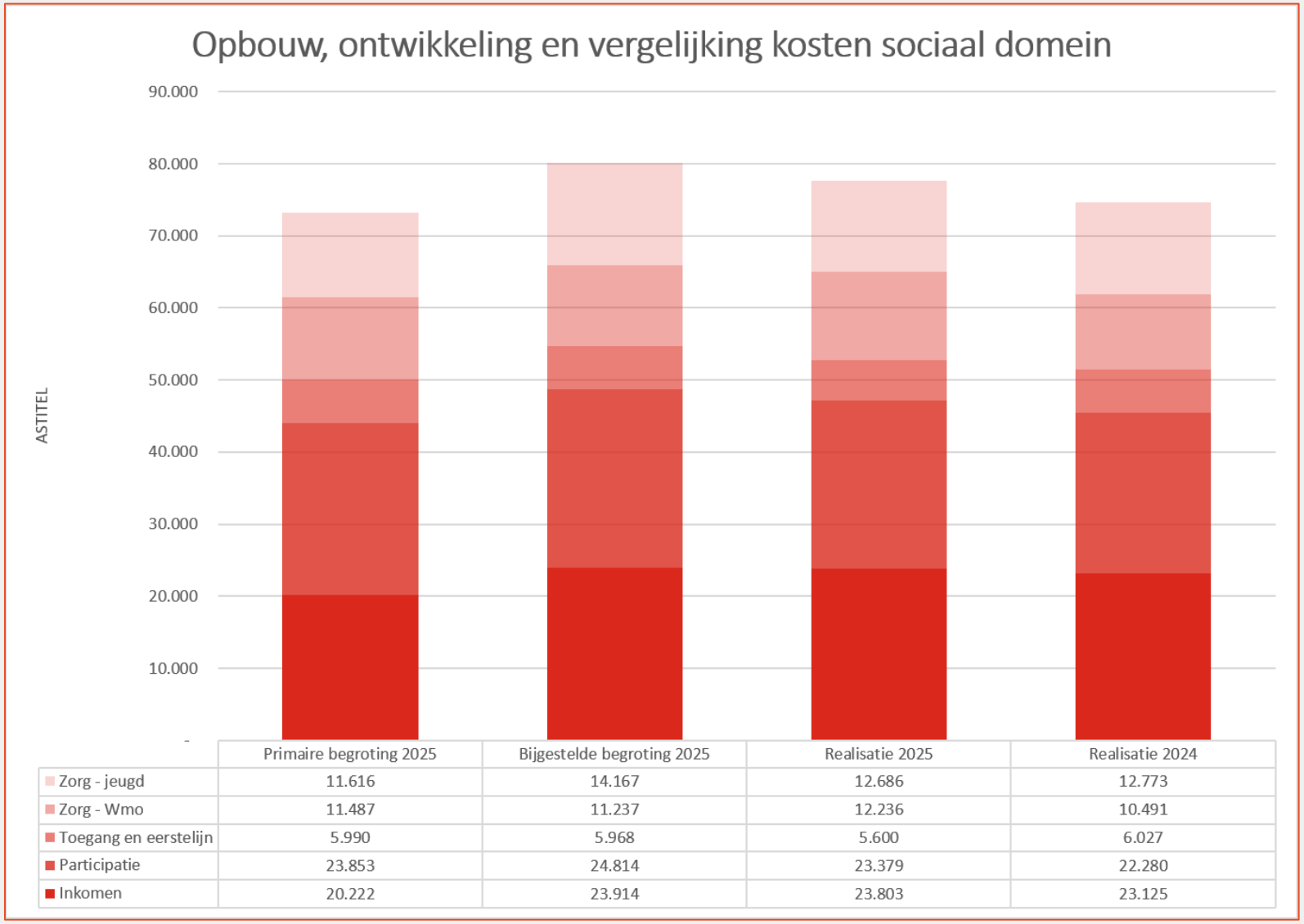
Opvallend ten opzichte van het landelijke beeld is dat de toename op het onderdeel Wmo met EUR 1,7 miljoen (16,7%) erg hoog is. In de jaarstukken is te lezen dat dit wordt veroorzaakt door een grotere vraag naar Wmo-producten in verband met de ouder wordende populatie in Gorinchem. Deze trend zien we echter landelijk, maar dat heeft in 2025 niet geleid tot zo'n grote toename van de Wmo kosten. Sterker, we zien een dalende trend in de kosten voor Wmo-zorg, omdat er binnen de maatschappelijke opvang en beschermd wonen meer ingezet wordt op minder zware, goedkopere, zorgproducten. Daarom raden wij u aan de toename van de kosten in het onderdeel Wmo in 2026 nauwlettend te volgen. Als de kosten verder blijven toenemen, dan raden wij u aan om het college te verzoeken om een diepgaandere analyse uit te voeren naar de kostenontwikkeling.

Daarnaast zijn de kosten voor het onderdeel participatie EUR 1,1 miljoen hoger dan in 2024. Dit wordt veroorzaakt door de opvang van een hoger aantal ontheemden. Dit was echter verwacht en meegenomen in de begroting.

Positief is dat de kosten voor jeugdzorg stabiel gebleven zijn ten opzichte van 2024. Hier doet uw gemeente het beter dan het landelijke beeld. Hoewel de stijging van de kosten in de jeugdzorg iets lijkt af te vlakken, is deze nog wel aanwezig. Binnen uw gemeente lijkt de toename echter te zijn gestopt.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Fysiek domein
Sociaal domein
Bedrijfsvoering
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het sociaal domein

	Primaire begroting 2025	Bijgestelde begroting 2025	Realisatie 2025	Realisatie 2024
Zorg - jeugd	11.616	14.167	12.686	12.773
Zorg - Wmo	11.487	11.237	12.236	10.491
Toegang en eerstelijn	5.990	5.968	5.600	6.027
Participatie	23.853	24.814	23.379	22.280
Inkomen	20.222	23.914	23.803	23.125

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Fysiek domein
Sociaal domein
Bedrijfsvoering
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het sociaal domein

Prestatielevering WMO beter geborgd

In het verleden maakte het college voor het vaststellen van de prestatielevering van WMO-zorg gebruik van productie-verantwoordingen van de zorgleveranciers, omdat de gemeente zelf beperkt inzicht had in de prestatielevering. Vanaf 2024 heeft de gemeente bij heronderzoeken van zorg ook vragen gesteld over de levering en kwaliteit van zorg uit het verleden. Met deze werkzaamheden, houdt de uw organisatie zicht op de prestatielevering van zorg.

Wij hebben geconstateerd dat het ook in 2025 gelukt is om de prestatielevering van de zorg vast te stellen binnen de eigen bedrijfsprocessen. Dit jaar zijn de werkzaamheden echter uitgevoerd door de derde lijn, omdat de capaciteit in de eerste lijn onvoldoende was om dit zelf te doen. Hoewel dit geen ideale situatie is, begrijpen wij wel waarom dit noodzakelijk was. En het resultaat van de werkzaamheden is positief; er zijn geen onzekerheden meer in de prestatielevering van de Wmo-zorg.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Fysiek domein
Sociaal domein
Bedrijfsvoering
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van de bedrijfsvoering

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn evenwichtig

Het college van burgemeester en wethouders van uw gemeente heeft de jaarrekening opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Als onderdeel van onze controle en met betrekking tot de jaarrekening hebben wij:

- de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving beoordeeld; en
- de juistheid en de volledigheid van de toelichtingen beoordeeld.

Wij zijn van mening dat de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling die het college heeft gehanteerd bij het opstellen van de jaarrekening 2025 aanvaardbaar zijn.

Schattingen binnen het domein bedrijfsvoering zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2025 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen. Indien wij oordelen dat een schatting niet evenwichtig is, hebben wij dit oordeel nader toegelicht.

Managementschatting	Oordeel
Waardering financiële vaste activa	Evenwichtig
Waardering kortlopende vorderingen	Evenwichtig
Waardering voorzieningen	Evenwichtig

Jaarstukken geven een fors positiever resultaat dan verwacht

Het resultaat in de jaarrekening 2025 is uitgekomen op EUR 9,2 miljoen, terwijl het meest actuele begrotingssaldo uitkwam op een bedrag van EUR 3,9 miljoen. De belangrijkste oorzaken zijn door het college toegelicht in de jaarstukken in paragraaf 1.2 *Financiële verantwoording* en de diverse taakvelden per programma. Net als vorig jaar vinden wij het verschil tussen het begrotingssaldo en het definitieve jaarresultaat hoog. We willen hierbij wel het positieve signaal geven dat het verschil al een heel stuk kleiner is dan de afgelopen vier jaar.

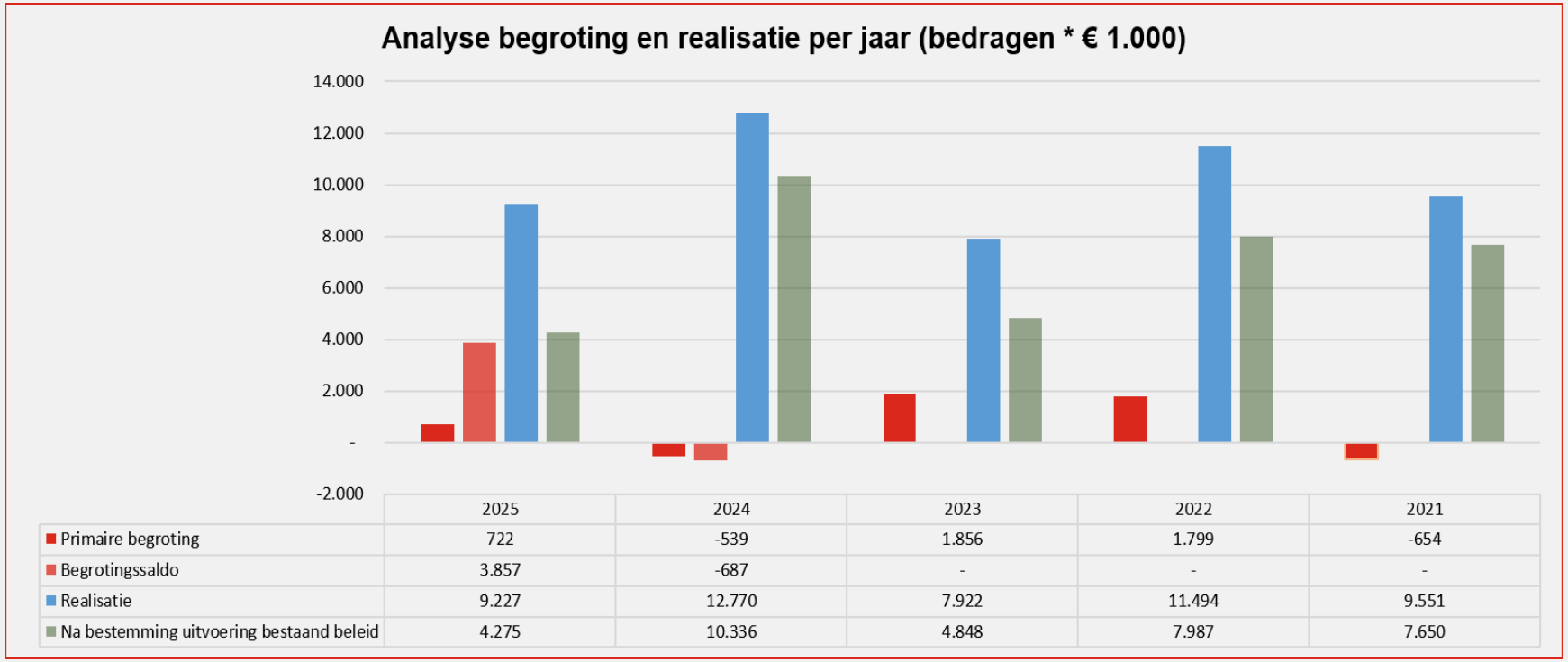
Zoals uit de grafiek op de volgende pagina blijkt, heeft uw gemeente gedurende de laatste vijf jaar een gemiddeld positief resultaat gerealiseerd van EUR 10,0 miljoen. Het gat tussen het begrotings-saldo en de jaarrekening is dit jaar echter kleiner dan andere jaren. Hierbij vinden wij het van belang om aan te geven dat het totale resultaat geen indicatie is van structurele bestedingsruimte. Onderbesteding, personeelstekorten, vertraagde investeringen en laat in het jaar ontvangen incidentele rijksmiddelen leiden bij gemeenten geregeld tot jaarrekeningoverschotten zonder dat sprake is van duurzame beleidsruimte.

Het werkelijke positieve saldo na bestemming van de doorgeschoven budgetten en nog uit te geven incidentele specifieke opbrengsten, hebben we in de grafiek op de volgende pagina inzichtelijk gemaakt. Hieruit blijkt dat het verschil tussen de begroting na wijziging en de jaarrekening beperkt is.

ASSURANCE & OVERHEIDSACCOUNTANTS

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Fysiek domein
Sociaal domein
Bedrijfsvoering
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van de bedrijfsvoering

	2025	2024	2023	2022	2021
Primaire begroting	722	-539	1.856	1.799	-654
Begrotingssaldo	3.857	-687	-	-	-
Realisatie	9.227	12.770	7.922	11.494	9.551
Na bestemming uitvoering bestaand beleid	4.275	10.336	4.848	7.987	7.650

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Afsluitproces
Overzicht processen
Frauderisico's
IT-omgeving
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Ons beeld van het afsluitproces en de totstandkoming van de jaarrekening

In dit onderdeel van ons accountantsverslag geven wij ons beeld van (de kwaliteit van) het afsluitproces en de totstandkoming van de jaarrekening.

Net als vorig jaar zijn wij tevreden met de wijze waarop het afsluitproces en de jaarrekeningcontrole zijn verlopen. Bij de start van de controle waren de door ons gevraagde documenten voor het grootste deel beschikbaar, waardoor we een goede start hebben kunnen maken met onze controlewerkzaamheden. De vragen die wij hadden werden snel en toereikend beantwoord. In een vroegtijdig stadium hebben we een periodiek overleg ingepland waarin de organisatie haar vragen over de jaarafsluiting en specifieke dossiers aan ons kwijt kon. In deze overleggen is ook de status en voortgang van de jaarafsluiting en controlewerkzaamheden besproken. Hierdoor was het gedurende het hele proces goed duidelijk waar eventuele knelpunten waren. Dit heeft bijgedragen aan een soepele controle.

Dit betekent overigens niet dat we het inhoudelijk altijd eens geweest zijn over specifieke dossiers. De gesprekken hebben echter altijd in goede harmonie en samenwerking plaatsgevonden.

Beperkt aantal correcties naar aanleiding van onze controle
Een indicatie voor de kwaliteit van het afsluitproces is het aantal correcties dat voorkomt uit onze controle. Wij hebben een zeer beperkt aantal correcties met een materieel effect voorgesteld. Dit houdt in dat de kwaliteit van de jaarafsluiting erg goed is. Hiervoor willen wij de betrokken medewerkers complimenten geven.

Ook bij het doorlopen van de eerste versie van de jaarrekening hebben we een beperkt aantal onjuistheden geconstateerd in de toelichting, rechtmatigheidsverantwoording en bijlage taakvelden. Deze zijn allemaal gecorrigeerd in de definitieve jaarrekening.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Afsluitproces
Overzicht processen
Frauderisico's
IT-omgeving
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Ons beeld van de interne beheersing vanuit de interim-controle (zoals opgenomen in de boardletter)

Net als vorig jaar hebben wij een goedkeurende controleverklaring kunnen verstrekken en heeft het college een goed onderbouwde rechtmatigheidsverantwoording kunnen afgeven, omdat de derde lijn en wij veel gegevensgerichte detailwerkzaamheden hebben uitgevoerd. Tegelijkertijd constateren we dat de kwaliteit van de interne beheersing binnen de eerste en tweede lijn van uw gemeente op onderdelen verbeterd kan worden.

De gemeente voert veel wettelijke taken en bijbehorende processen in eigen beheer uit. Door de beperkte formatie is het echter niet altijd mogelijk gebleken om in alle processen adequate (zichtbare) functiescheiding te realiseren. Daarnaast vragen de primaire processen veel tijd en aandacht van de beschikbare capaciteit, waardoor de mogelijkheden voor interne controle binnen de eerste lijn beperkt zijn.

Wij constateren dat de organisatie zich hiervan bewust is en reeds stappen onderneemt om de kennis van en bewustwording voor interne beheersing bij de eerste lijn te vergroten, zoals het opstellen van de informatie ter voorbereiding op de bedrijfsvoeringsoverleggen en het voeren van de bedrijfsvoeringsoverleggen zelf. Deze inspanningen dragen bij aan een verdere professionalisering van de interne beheersing, al zal het gezien de omvang van de organisatie en de beschikbare formatie een uitdaging blijven om op korte termijn grote stappen te zetten. Dit is één van de redenen geweest om het proces *lokale heffingen* met ingang van 2025 onder te brengen bij de Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR).

Op de volgende pagina hebben wij voor de belangrijkste processen onze visie gegeven op de kwaliteit van de interne beheersing in het kader van de jaarrekening en de rechtmatigheidsverantwoording.

Uit dit overzicht blijkt dat er stappen gezet worden om de interne beheersing verder te verbeteren binnen de mogelijkheden die de gemeente heeft. Voor negen processen zijn verbeteringen zichtbaar. Dit is gerealiseerd door interne beheersingsmaatregelen op te zetten en zichtbaar uit te voeren. Ook heeft de implementatie van het nieuwe financiële systeem een positieve bijdrage geleverd. Daarnaast is het proces rondom de belastingopbrengsten vanaf 2025 uitbesteed aan de Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR).

Dit heeft er onder andere voor gezorgd dat twee 'rode bolletjes' zijn gewijzigd naar een oranje bolletje, namelijk bij de belastingopbrengsten en de aanbestedingen. Voor dit laatste proces geldt dat er steeds meer grip komt op de aanbestedingen onder de Europese drempelwaarde. Verdere bewustwording bij de teammanagers is echter nog steeds nodig. In het overzicht zijn nog twee rode bolletjes aanwezig. De eerste heeft betrekking op de (aantoonbare) prestatielevering van de inkopen. Wij hebben geconstateerd dat verbetermaatregelen zijn ingezet, maar deze hebben nog niet geleid tot zichtbare verbetering van de resultaten uit de controlewerkzaamheden van de derde lijn. Het tweede rode bolletje ziet toe op het proces van verstrekte subsidies. In dit proces zijn goede verbeterslagen gemaakt, maar door de jaarlijkse cyclus van subsidieverlening en -vaststelling zijn de resultaten hiervan naar verwachting pas in 2026 zichtbaar.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Afsluitproces
Overzicht processen
Frauderisico's
IT-omgeving
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Ons beeld van de interne beheersing vanuit de interim-controle (zoals opgenomen in de boardletter)

Proces	Status	Tov 2024	Belangrijkste reden classificatie niet-groen
Debiteuren en verkoopfacturatie	🟡	Beter	Aanvraagformulier ontwikkelt in K2F, maar moet nog geïmplementeerd worden
Omgevingsvergunningen	🟡	Beter	Koppeling aanwezig tussen Powerbrowser en K2F, maar moet nog worden getest
Ontvangen subsidies	🟢	Beter	Centraal subsidieregister opgezet; prestatielevering belegd in eerste lijn
Huren en pachten	🟡	Gelijk	Grotendeels handmatig proces
Treasury	🟡	Gelijk	Liquiditeitsplanning bij P&C documenten bijgewerkt; overweeg specifieke tooling
Inkopen en factuurverwerking	🔴	Beter	Prestatielevering niet gewaarborgd en niet altijd aantoonbaar; verbetering ingezet
Betalingsorganisatie	🟢	Gelijk	
Aanbestedingen	🟡	Beter	Steeds meer grip op onderhandse aanbestedingen; aandacht blijft nodig voor contractmanagement
Personeel- en salarisadministratie	🟡	Beter	Interne controles uitgevoerd, maar opvragen documenten kost veel tijd
Wmo	🟢	Gelijk	
Jeugd (uitbesteed)	🟢	Gelijk	
Verstrekte subsidies	🔴	Beter	Verbeteringen stevig ingezet, resultaat moet in 2026 zichtbaar zijn
Belastingopbrengsten (uitbesteed)	🟡	Beter	Proces is vanaf 2025 uitbesteed; beperkte aanloopproblemen in de samenwerking
Participatiewet (uitbesteed)	🟢	Gelijk	
Memoriaalboekingen	🟡	Beter	Functiescheiding aanwezig; documentatie ter onderbouwing ligt niet structureel vast
Frauderisicomanagement	🟡	Gelijk	Frauderisicoanalyse is beschikbaar, maar moet nog worden geborgd in organisatie

Legenda	Betekenis
🔴	Urgente bevindingen in het proces; materiële bedreiging voor de getrouwheid en rechtmatigheid
🟡	Belangrijke bevindingen in het proces; geen materiële bedreiging voor de getrouwheid en rechtmatigheid
🟢	Geen belangrijke bevindingen in het proces

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Afsluitproces
Overzicht processen
Frauderisico's
IT-omgeving
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Ons beeld van uw risicomanagementproces, inclusief frauderisico's

Risico-inventarisatie als onderdeel van het bedrijfsvoeringsoverleg

In ons accountantsverslag 2024 hebben wij aangegeven dat het risicomanagementproces volop in ontwikkeling is. Op dat moment werden risico's uit de organisatie gehaald en geëvalueerd als gevolg van de door het BBV afgedwongen actualisatie bij de begroting en jaarrekening, en nog niet in een gestructureerd proces om het risicoprofiel van de gemeente te beheersen.

Uw gemeente heeft geen centrale applicatie of eenduidige systematiek voor risicomanagement, maar de aanpak is (nog) gefragmenteerd. Ieder team beheert risico's voor de eigen taken, maar een overkoepelend beeld ontbreekt. De belangrijkste financiële risico's worden wel vastgelegd in de paragraaf Weerstandsvermogen en periodiek doorgenomen met de teammanagers. De afgelopen jaren hebben wij geconcludeerd dat de paragraaf Weerstandsvermogen van goed niveau was.

Wij hebben geconstateerd dat het proces van risico-inventarisatie met ingang van dit jaar is opgenomen in de zogenaamde bedrijfsvoeringsoverleggen. In deze overleggen worden de risico's ook besproken met de teammanagers. Dit is een naar onze mening een goede eerste stap van risico-inventarisatie naar een pragmatische vorm van risicomanagement. Het proces als zodanig moet echter nog verder uitgerold en ingevuld worden.

Focus risicomanagement verschuift naar beleidsrisico's

Een andere positieve ontwikkeling binnen het proces van risico-management is dat het risicomanagement steeds meer verschuift van een puur financiële focus naar een bredere aanpak die risico's voor beleidsdoelstellingen omvat. Dit is het gevolg van een groeiende consensus binnen de organisatie dat risicomanagement breder moet zijn dan alleen financiële kwantificering. Minstens net zo belangrijk is dat risico's geïdentificeerd worden die het behalen van beleidsdoelstellingen en maatschappelijke effecten in de weg staan.

Wij juichen deze ontwikkeling toe, maar zien daarbij als uitdaging dat de beleidsdoelen, zoals opgenomen in het oude coalitieakkoord, vaag zijn geformuleerd, wat het moeilijk maakt om concrete risico's te benoemen. Door doelen en maatschappelijke effecten meer concreet te maken, wordt het ook eenvoudiger om beleidsrisico's te bewaken. Daarom raden wij u aan om in het nieuwe coalitieakkoord de beleidsdoelstellingen zo concreet als mogelijk te maken.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Afsluitproces
Overzicht processen
Frauderisico's
IT-omgeving
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Ons beeld van uw risicomanagementproces, inclusief frauderisico's

Frauderisicoanalyse wordt opnieuw herijkt

In ons accountantsverslag 2024 hebben wij opgenomen dat de derde lijn een frauderisicoanalyse heeft opgesteld die door de directie is bekrachtigd. Naar onze mening heeft deze analyse voldoende diepgang en is daarom ook een goede basis om frauderisico's te beheersen.

De nieuwe Senior Adviseur Concerncontrol is gestart met het verder invullen van het basisoverzicht met beheersmaatregelen en het actualiseren van risico's. Bij deze actualisatie van de frauderisicoanalyse zullen de risico's uitgebreid worden met andersoortige risico's, zoals imagoschade. Daarnaast zullen de risico's in de analyse nader worden bezien in relatie tot de materialiteit van deze risico's. Dit kan aanleiding zijn om de risicoanalyse verder aan te passen. Het doel is om het model voor het einde van 2026 gevuld te hebben.

Overigens signaleren wij, net als vorig jaar, dat het actualiseren van de frauderisicoanalyse voornamelijk is belegd bij de derde lijn. Naar onze mening zou beheersing van frauderisico's ook onderdeel moeten uitmaken van de primaire processen. De interne beheersingsmaatregelen die nodig zijn om frauderisico's te beheersen moeten immers plaatsvinden in de eerste lijn. De juiste werking van deze maatregelen kan vervolgens worden gecontroleerd in de tweede en derde lijn.

Verantwoordelijkheid voor fraude ligt bij de raad en het college

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude ligt bij zowel de raad als het college van burgemeester en wethouders. Zij dienen een adequaat stelsel van interne beheersingsmaatregelen in te richten dat fraude helpt voorkomen en tijdig detecteren.

Als accountant is het onze verantwoordelijkheid om door middel van de planning en uitvoering van onze controle een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel vrij is van afwijkingen van materieel belang, ongeacht of deze het gevolg zijn van fraude of van fouten.

Fraude in de controleverklaring

Conform de actuele controlestandaarden zijn wij verplicht om in onze controleverklaring een afzonderlijke paragraaf op te nemen over fraude. In deze paragraaf lichten wij toe welke werkzaamheden zijn uitgevoerd om frauderisico's te identificeren die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang, en op welke wijze deze risico's in de controle zijn betrokken en gemitigeerd. Daarnaast vermelden wij in de verklaring de belangrijkste bevindingen en waarnemingen die uit deze werkzaamheden naar voren zijn gekomen.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Afsluitproces
Overzicht processen
Frauderisico's
IT-omgeving
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Ons beeld van uw risicomanagementproces, inclusief frauderisico's

Frauderisico's in onze controle

Naast de beoordeling van de interne frauderisicoanalyse van de organisatie hebben wij, op basis van onze beroepsregels, aanvullende controlewerkzaamheden uitgevoerd. Deze werkzaamheden omvatten onder meer:

- Het uitvoeren van een eigen risicoanalyse per proces, waarbij de drie kenmerken van fraude: rationalisatie, druk en gelegenheid, zijn afgezet tegen kans en impact;
- Het bespreken van frauderisico's met het college en de gemeentesecretaris;
- Het beoordelen of nevenfuncties van het college en de directie aanleiding geven tot verhoogde frauderisico's;
- Het analyseren van notulen, persberichten en andere openbare bronnen op mogelijke signalen van fraude;
- Het uitvoeren van een integrale analyse van de financiële administratie om ongebruikelijke boekingen of verschuivingen tussen budgetten en kredieten te signaleren;
- Het uitvoeren van een controle op prestatielevering binnen het inkoopproces;
- Het uitvoeren van onvoorspelbare steekproeven op geselecteerde processen of transacties.

Op basis van deze werkzaamheden zijn geen bijzonderheden geconstateerd die wijzen op fraude of op verhoogde frauderisico's binnen de organisatie.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Afsluitproces
Overzicht processen
Frauderisico's
IT-omgeving
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Ons beeld van uw IT-omgeving en innovatie in de interne beheersing

Algemeen

In het kader van de jaarrekeningcontrole hebben wij een IT-audit naar de opzet van de algemene IT- beheersmaatregelen uitgevoerd. Dit zijn de beheersmaatregelen die uw organisatie heeft getroffen om ervoor te zorgen dat de IT-systemen betrouwbaar en integer zijn. Ze leveren een belangrijke bijdrage aan het mitigeren van de risico's op onbeheerste wijzigingen, ongeautoriseerde handelingen en het optreden van verstoringen met impact op de gegevensverwerking. Hierbij richten wij ons op de voor de jaarrekening belangrijkste applicaties.

Onze IT-auditwerkzaamheden hebben niet als doel gehad om te komen tot een beoordeling van de IT-organisatie of IT-omgeving als geheel. Ze zijn uitsluitend gericht geweest op het verkrijgen van voldoende zekerheid ten aanzien van de continue, betrouwbare werking van de IT-omgeving en beheersing van de betreffende processen met behulp van uw systemen en data voor zover relevant in het kader van de controle van de jaarrekening.

Onze belangrijkste boodschap is dat naar onze mening de interne beheersing van uw IT-omgeving adequaat is opgezet en wordt uitgevoerd. Wij hebben geen nieuwe bevindingen geconstateerd ten opzichte van voorgaand jaar. Daar staat tegenover dat de concrete opvolging van de bevindingen die vorig jaar in onze managementletter zijn opgenomen, beperkt is. Aanbevelingen worden serieus opgepakt, maar de planning voor de opvolging is verschoven naar het najaar van 2025 en het voorjaar van 2026. In het kader van onze controle op de jaarrekening hebben wij echter geen acute bedreigingen voor de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking vastgesteld.

Informatiebeveiliging heeft hoge aandacht binnen de organisatie

Wij hebben, net als vorig jaar, geconstateerd dat het thema Informatiebeveiliging hoge aandacht heeft binnen de organisatie. Er zijn in 2025 dan ook goede stappen ondernomen om de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking binnen de gemeente (nog) beter te borgen.

Voor het organisatie-breed ICT-continuïteits- en cyberresponseplan is een NIS (Netwerk- en Informatiebeveiliging) 2-bijeenkomst bijgewoond. Tevens zijn GAP-analyses uitgevoerd om te beoordelen waar de gemeente staat op het gebied van het voldoen aan de BIO2 en de NIS2-richtlijn, waarvan de inwerkingtreding is uitgesteld tot (naar verwachting) het tweede kwartaal van 2026. Vooral op de onderwerpen Bedrijfscontinuïteit, Risicobeheer, Beleid en noodherstelplannen en Incidentenbeheer wordt nog te laag gescoord en zijn verbeteringen noodzakelijk.

Wij hebben begrepen dat op dit moment een plan wordt opgesteld, waarin de actiepunten worden opgenomen die komende tijd worden opgepakt om de gemeente verder ontwikkelen om te voldoen aan de BIO2 en NIS2 richtlijnen.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

U heeft ons specifieke speerpunten meegegeven

Bij de uitvoering van de controle heeft de gemeenteraad de mogelijkheid gekregen om ons speerpunten mee te geven. Dit zijn aspecten van de organisatie, bedrijfsvoering of jaarrekening die in het verlengde van onze reguliere controle liggen, maar waarover wij met meer aandacht en diepgang zullen rapporteren in ons accountantsverslag.

Voor 2025 heeft u ons de volgende speerpunten meegegeven:
- De status en voortgang van de verbetering in de interne beheersing van het proces verstrekte subsidies
- De wijze waarop de interne beheersing rondom de naleving van de Wet Open Overheid is opgezet

Status en voortgang verbetering interne beheersing subsidies
Onder meer naar aanleiding van eerdere bevindingen uit een door Concerncontrol uitgevoerd college-onderzoek is in 2025 een project gestart om het subsidiebeleid en -proces te herijken en te verbeteren. Dit is voor u reden geweest om aan ons te vragen om de status en voortgang van de verbetering in de interne beheersing van het proces verstrekte subsidies als specifiek speerpunt mee te nemen in onze werkzaamheden.

Wij hebben geconstateerd dat er een aantal goede stappen zijn gezet in het verbeterproject. We hebben deze hieronder in drie onderdelen uiteengezet en beknopt weergegeven

Vernieuwing van regelgeving en processen
- De Algemene Subsidieverordening (ASV) uit 2020 is vernieuwd en bestaande 'nadere regels' zijn geüniformeerd. Er is onderzocht of begrotingssubsidies beter in een formele regeling met duidelijke plafonds passen.
- De verantwoordingsgrenzen zijn aangepast: de grens voor een controleverklaring is verhoogd en een beoordelingsverklaring is ingevoerd. Voor subsidies tot € 5.000 is een steekproefsgewijze controle geïntroduceerd.
- Een juridisch correcte verleningsbeschikking wordt als cruciaal gezien, omdat de uiteindelijke vaststelling hieraan wordt getoetst. Fouten in de verlening maken een afwijzing bij de vaststelling juridisch kwetsbaar.

Deze ontwikkelingen zijn verwerkt in een raadsvoorstel dat op 16 december 2025 is behandeld in de gemeenteraad. In deze vergadering heeft u het Beleidskader subsidies en de nieuwe Algemene subsidieverordening vastgesteld.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

U heeft ons specifieke speerpunten meegegeven

Ingerichte Verbeteracties en de nieuwe subsidiechecklist

- Adviesgroep en het subsidieregister**:** er is een wekelijks bijeenkomende 'adviesgroep subsidies' opgericht als interne vraagbaak. Daarnaast is een nieuw, apart subsidieregister gelanceerd voor betere controle, los van de financiële administratie.
- Subsidiechecklist: Er is een nieuwe, verplichte checklist in Excel ontwikkeld die alle eisen uit de ASV en nadere regels bundelt. Deze fungeert als toetsingskader en legt alle stappen en controles vast, inclusief de borging van het vierogen-principe en een verplichte rol voor financiën bij hogere bedragen. De checklists worden geüpload in het zaaksysteem Join.
- Implementatie en Feedback: De checklist is sinds augustus 2025 operationeel. De eerste reacties waren positief vanwege de geboden structuur, hoewel sommigen de checklist nu als erg uitgebreid ervaren. Dit wordt echter toegeschreven aan de complexiteit van de subsidieregelingen zelf. De checklist wordt op dit moment vooral nog gebruikt voor kleinere, doorlopende regelingen.

Bij dit onderdeel hebben wij geconstateerd dat het daadwerkelijk gebruik van de checklists voor subsidievaststelling nog moet gaan beklijven in de organisatie. Voor subsidieverlening is wel een start gemaakt met de checklists. Door technische onmogelijkheden van het zaaksysteem Join moeten medewerkers zelf de checklist toevoegen aan de zaak *subsidieaanvraag*. Effectief betekent dit dat vanaf de subsidieverleningen 2026 checklists kunnen worden gebruikt. Subsidieaanvragen in 2025 die nog worden afgehandeld kunnen ook gedaan worden op basis van de checklists.

Toekomstvisie, organisatie en maatschappelijke impact

- Procesoptimalisatie: De huidige checklist wordt gezien als een tussenstap. De wens is om te gaan werken met een ondersteunend softwaresysteem. Er is een marktverkenning uitgevoerd naar gespecialiseerde pakketten.
- Maatschappelijke impact: Bij het aanpassen van de regels wordt meer aandacht besteed aan het koppelen van subsidies aan maatschappelijke effecten en beleidsdoelen (onder andere uit de 'integrale samenlevingsvisie'). De checklist helpt toetsen of aanvragen SMART zijn en bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen. Het meten van daadwerkelijk maatschappelijk rendement (outcome) blijft echter een uitdaging.

De adviesgroep blijft de verbeteringen van het subsidieproces aanjagen. In onze rapportage van vorig jaar hebben wij het belang benadrukt dat de interne beheersing wordt geborgd in de eerste lijn. De controles zullen dan door de tweede en derde lijn geborgd moeten worden zodat de kwaliteit van het proces niet terugvalt. Wij herhalen deze benadrukking in dit verslag. Het is onze ervaring dat veranderingen niet beklijven als de medewerkers in de organisatie, in het bijzonder in de eerste lijn, niet bereid zijn om deze eigen te maken en consequent uit te voeren. Anders gezegd: de veranderingsbereidheid van uw medewerkers is cruciaal om daadwerkelijke verbeteringen te realiseren.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

U heeft ons specifieke speerpunten meegegeven

Interne beheersing rondom de naleving van de Woo

Tijdens de commissie I&O van 9 oktober 2025 heeft de commissie de wijze waarop de interne beheersing rondom de naleving van de Wet open overheid (Woo) is opgezet, meegegeven als speerpunt. Wij hebben dit speerpunt overgenomen met als randvoorwaarde dat het uitsluitend gaat om een technisch-inhoudelijke benadering, waarbij vragen worden beantwoord, zoals:

- welke processen gevolgd worden bij de uitvoering van de wet;
- hoe de inspanningsverplichting voor actieve openbaarmaking wordt ingevuld;
- hoe de resultaatverplichting voor passieve openbaarmaking wordt ingevuld;
- In hoeverre de kennis van de wet binnen de organisatie voldoende aanwezig is.

Politieke aspecten die verbonden (kunnen) zijn bij de uitvoering van de wet zijn bewust buiten beschouwing gelaten.

De uitwerking van dit speerpunt hebben we op de volgende pagina gedaan langs de twee vormen van openbaarmaking: passief en actief. Hieronder gaan wij echter eerst in op de organisatorische kant van de uitvoering van de Woo.

Organisatie - werkgroep Woo

Om de uitvoering van de Woo in goede banen te leiden is er binnen de gemeentelijke organisatie een werkgroep opgezet, met daarin onder andere vertegenwoordigers van de teams Juridische Zaken, Informatie en Ondersteuning en Communicatie en de Chief Information Security Officer (CISO). De werkgroep richt zich op actieve openbaarmaking en ook op bepaalde aspecten van de passieve openbaarmaking.

Organisatie - informatiesystemen en kwaliteit dossiervorming

In onze managementletter aan het college hebben wij in algemene zin een aanbeveling gedaan om de kwaliteit van de dossiervorming binnen de organisatie te verbeteren. Tijdens de gesprekken over de uitvoering van de Woo hebben wij begrepen dat de leden van de werkgroep dezelfde ervaring hebben met de kwaliteit van de dossiervorming en de beschikbaarheid van documenten. Bij het behandelen van een Woo-aanvraag gaat veel tijd zitten in het vinden van de juiste documenten, omdat deze niet altijd centraal beschikbaar zijn. Door middel van gerichte zoektermen wordt gezocht in diverse systemen en mailboxen van (vertrokken) medewerkers. Na het zoeken van de documenten is veel tijd gemoeid met het ontdubbelen van informatie, het opbouwen van een logisch dossier en het anonimiseren van gegevens. Hoewel dit wordt ondersteund met specifieke software, blijft handmatige controle noodzakelijk, gezien de gevoeligheid van de informatie.

Organisatie - kennis en administratief proces

Binnen de werkgroep is de kennis van de Woo in hoge mate aanwezig. Breed in de gemeentelijke organisatie is de kennis echter (te) beperkt. Hierdoor dienen medewerkers van het team JZ nog teveel bezig te zijn met de operationele behandeling van het Woo verzoek, in plaats van het ondersteunen van de eerste lijn. Dit kan in specifieke dossiers leiden tot rolonduidelijkheid en het verschuiven van verantwoordelijkheden. Om dit op te lossen is de werkgroep actief bezig met het vergroten van de bewustwording bij en training van medewerkers, maar omdat niet alle teams regelmatig te maken hebben met Woo verzoeken, is de kennis niet altijd paraat. De organisatie probeert dit op te vangen door per team één Woo-expert aan te wijzen, maar de verankering van kennis blijft een punt van aandacht.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

U heeft ons specifieke speerpunten meegegeven

Actieve openbaarmaking

Wij hebben geconstateerd dat de gemeente momenteel alle verplichte rubrieken binnen de Woo actief openbaar maakt. Daarnaast loopt u als gemeente voor met het publiceren van informatie die nog niet verplicht is, maar in komende tranches van de wet wel verplicht wordt. Het enige aspect dat niet tijdig wordt gepubliceerd zijn de agenda's van raads- en commissie-vergaderingen. Het college is van mening dat deze niet eerder openbaar gemaakt kunnen worden, nadat de gemeenteraad zelf heeft kennis kunnen nemen van de agendapunten en de hierin opgenomen documenten. Hoewel dit strikt genomen niet in overeenstemming met de wet is, zien we dit proces bij nagenoeg alle gemeenten in Nederland.

De actieve openbaarmaking vindt plaats via de eigen website van de gemeente. Alhoewel er een verplichting is om bij de publicatie ook landelijke voorzieningen mee te nemen, heeft de landelijke overheid een (behoorlijke) achterstand in de realisatie van deze voorzieningen. Ook op dit aspect zien wij landelijk hetzelfde beeld als bij uw gemeente.

Passieve openbaarmaking

Het aantal verzoeken tot passieve openbaarmaking is in 2025 sterk toegenomen. Waar in 2024 het aantal verzoeken beperkt bleef tot 25, is dit aantal in 2025 ruimschoots overstegen, in het bijzonder door een beperkt aantal "veelverzoekers". Deze aanvragen komen binnen via diverse kanalen, maar het beleid is erop gericht om aanvragen zoveel als mogelijk te kanaliseren naar het digitale webformulier, dat geautomatiseerd naar het zaaksysteem Join gaat en daarin direct een zaak aanmaakt voor de aanvraag.

Vervolgens wordt de zaak handmatig naar het juiste vakteam gestuurd, met een kopie naar het team Juridische Zaken (JZ). Het is (nog) niet mogelijk om aanvragen automatisch toe te wijzen op basis van de inhoud van de aanvraag. De rol van team JZ bij de afhandeling van de aanvraag is ondersteunend. Een medewerker van dat team neemt contact op met de behandelaar van de aanvraag voor een eerste beoordeling (specificiteit, politieke gevoeligheid, informeren van betrokkenen) en helpt bij afhandeling van de aanvraag.

Nadat de aanvraag is afgehandeld dient deze geanonimiseerd openbaar gemaakt te worden, bijvoorbeeld op de website van de gemeente. Deze (verplichte) stap in het proces vindt tot op heden nog niet plaats. In plaats daarvan wordt het resultaat van de passieve Woo-aanvraag alleen met de aanvrager zelf gedeeld. Enerzijds komt dit door technische beperkingen ten aanzien van de huidige website, anderzijds komt dit door het feit dat er nog geen formeel besluit is genomen om afgehandelde passieve Woo-verzoeken te publiceren. Inmiddels is een nieuwe website, met betere technische mogelijkheden, in productie. De bestuurlijke besluitvorming dient echter nog geagendeerd te worden. Om te voldoen aan de wettelijke publicatie-eis bij passieve Woo-verzoeken, raden wij u aan om op korte termijn formeel het besluit te nemen dat afgehandelde passieve Woo-verzoeken openbaar gemaakt worden.

Tenslotte hebben wij geconstateerd dat standaardverzoeken meestal binnen de wettelijke termijnen worden afgehandeld. Bij complexe verzoeken wordt in overleg met de aanvrager een redelijke (langere) termijn afgesproken.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen
Actuele ontwikkelingen
Sisa
WNT
Onafhankelijkheid
Communicatie
Urenbesteding

Actuele ontwikkelingen die interessant kunnen zijn voor u

Verslaggeving en financieel beeld

In 2026 staat de verslaggevingspraktijk vooral in het teken van een scherpere duiding van structurele en incidentele posten en van de vraag of de jaarrekening nog wel een realistisch beeld geeft van de bestuurlijke financiële ruimte.

De Commissie BBV heeft de notitie over structurele en incidentele baten en lasten geactualiseerd. Hoewel de verduidelijkingen formeel doorwerken naar de begrotingsvoorbereiding voor 2027, zijn zij in 2026 al relevant voor de beoordeling van begrotingswijzigingen, reserve-inzet en het structureel evenwicht. Tegelijkertijd is in 2026 de discussie aangezwengeld dat de klassieke BBV-kengetallen en gunstige kasposities steeds minder zeggen over de werkelijke financiële robuustheid van gemeenten. Onderbesteding, personeelstekorten, vertraagde investeringen en laat in het jaar ontvangen incidentele rijksmiddelen leiden geregeld tot jaarrekeningoverschotten zonder dat sprake is van duurzame beleidsruimte.

Voor raden, colleges en besturen van gemeenschappelijke regelingen betekent dit dat de toelichting op reserves, budgetoverhevelingen, investeringsrealisatie en incidentele baten belangrijker wordt. Voor ons als accountants verschuift het accent daardoor niet alleen naar een juiste technische toepassing van het BBV, maar ook naar de vraag of de toelichtingen voldoende inzicht geven in de houdbaarheid van de financiële positie en in de spanning tussen formeel begrotingsevenwicht en feitelijke uitvoerbaarheid.

Controle en rechtmatigheid

Op 3 februari 2026 is de *Handreiking controle aanbestedings-rechtmatigheid* gepubliceerd. Deze nieuwe handreiking maakt duidelijk dat aanbestedingscontrole niet langer als een louter juridisch detail kan worden benaderd, maar als onderdeel van de bredere rechtmatigheidsketen moet worden gezien. Contractbeheer, spendanalyse, mandatering, dossiervorming en de werking van interne beheersmaatregelen komen daarmee nadrukkelijker in beeld. In de praktijk betekent dit dat uw college beter moeten kunnen aantonen dat afwijkingen, verlengingen en inkopen buiten contract bewust zijn afgewogen en gedocumenteerd. Bestuurlijk bezien verschuift het accent daarmee van herstel achteraf naar aantoonbare beheersing gedurende het jaar.

Informatiebeveiliging en ICT

Op het terrein van informatiebeveiliging en ICT staat 2026 in het teken van voorbereiding op nieuwe wettelijke eisen en een verscherpt dreigingsbeeld. De regering stuurt erop dat de Cyberbeveiligingswet, waarmee de Europese NIS2-richtlijn in Nederland wordt omgezet, in het tweede kwartaal van 2026 in werking treedt. Voor gemeenten is dat relevant, niet alleen wanneer zij rechtstreeks onder de wet vallen, maar ook omdat de normstelling voor zorgplicht, incidentmelding en ketenbeheersing de lat voor de hele publieke sector verhoogt. Tegelijk laat het Dreigingsbeeld Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten 2025-2026 zien dat ransomware, datalekken en verstoringen bij leveranciers de grootste risico's blijven. De focus in 2026 verschuift daarom van losse beveiligingsmaatregelen naar bestuurlijke weerbaarheid: zicht op kritieke processen, afhankelijkheid van leveranciers, crisisorganisatie, logging, back-ups en het oefenen van scenario's.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Actuele ontwikkelingen
Sisa
WNT
Onafhankelijkheid
Communicatie
Urenbesteding

Actuele ontwikkelingen die interessant kunnen zijn voor u

Fiscale zaken: VPB, BTW en BCF

Op fiscaal terrein is 2026 geen jaar van één grote stelselwijziging, maar wel van relevante aanpassingen en een scherpere focus op de uitvoering. Dit vereist dat u als gemeente alert moet blijven op uw VPB-positie, mede omdat de Belastingdienst per 2026 opnieuw heeft gecommuniceerd welke wijzigingen in de vennootschapsbelasting gelden en de bestaande belastingplicht van overheidsondernemingen onverkort blijft gelden. Dat maakt het noodzakelijk periodiek te toetsen of activiteiten nog binnen de overheidstaak passen of inmiddels een zelfstandig ondernemingskarakter hebben gekregen.

Voor de btw is met ingang van 1 januari 2026 de vrijstelling voor schuldhulpverlening relevant. Die wijziging raakt vooral gemeenten die schuldhulp zelf uitvoeren of via verbonden partijen of opdrachtnemers laten uitvoeren, omdat de fiscale inrichting en de verhouding tot kostprijs en compensatiestromen opnieuw moeten worden beoordeeld.

Het Btw-compensatiefonds blijft daarnaast in de praktijk een belangrijk aandachtspunt, juist bij samenwerkingsconstructies, gemengde prestaties en doorbelasting binnen gemeenschappelijke regelingen. De bestuurlijke relevantie zit daarmee vooral in een goede fiscale governance: tijdige signalering, eenduidige contracten en consistente vastlegging van gekozen fiscale posities.

Mededinging en staatssteun

Voor mededinging en staatssteun springen in 2026 twee ontwikkelingen in het oog. Ten eerste is de Wet Markt en Overheid opnieuw verlengd, ditmaal tot 1 juli 2027. Daarmee blijven de gedragsregels voor overheden ook in 2026 onverkort van toepassing op economische activiteiten van gemeenten en verbonden partijen, zoals exploitatie van accommodaties, verhuur, energie-initiatieven, laadinfra of andere activiteiten op markten waarop ook private aanbieders actief zijn. Besturen kunnen zich dus niet permitteren te veronderstellen dat dit dossier stilligt; juist zolang de wet niet definitief is herzien, blijft zorgvuldige motivering van algemeenbelangbesluiten en kostprijsdoorrekening van belang.

Ten tweede geldt vanaf 1 januari 2026 voor alle decentrale overheden de verplichting om verleende de-minimissteun (steun aan bedrijven tot maximaal EUR 300.000) te registreren in het centrale EU-register eAidRegister. Dat maakt staatssteun in de uitvoering minder vrijblijvend. Subsidies, garanties, goedkope verhuur of andere voordelen die eerder pragmatisch werden afgehandeld, vragen nu om expliciete dossiervorming en registratie. Onvolledige registratie of een te lichte staatssteuntoets vormt hierdoor niet alleen een juridisch risico, maar geven ook een signaal af over de beheersing van publieke interventies in de markt.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Actuele ontwikkelingen
Sisa
WNT
Onafhankelijkheid
Communicatie
Urenbesteding

Actuele ontwikkelingen die interessant kunnen zijn voor u

Bekostiging en wet- en regelgeving in het sociaal domein

Het sociaal domein blijft in 2026 bestuurlijk het meest dynamische en financieel gevoelige terrein. In de jeugdzorg is begin 2026 het wetsvoorstel *Reikwijdte Jeugdwet* in consultatie gebracht, als onderdeel van de Hervormingsagenda Jeugd. De inzet is om specialistische jeugdzorg scherper af te bakenen en gemeenten meer te laten sturen via stevige lokale teams en hulp dichter bij het gezin. Tegelijk laat de routekaart bij de Hervormingsagenda Jeugd zien dat de financiële en inhoudelijke beweging nog niet is afgerond. Voor gemeenten betekent dit dat 2026 in het teken staat van een combinatie van transitie en uitvoering: contractering, lokale toegang, regionale beschikbaarheid en financiële beheersing lopen door elkaar heen.

Daarnaast is per 1 januari 2026 fase 1 van de *Participatiewet in Balans* in werking getreden, met meer ruimte voor maatwerk, vertrouwen en beleidskeuzes in de uitvoering. Ook de *Wet inburgering 2021* is in 2026 opnieuw onderwerp van bijstelling na de tussenevaluatie; per 1 april 2026 zijn extra gronden voor verlenging van de inburgeringstermijn geïntroduceerd, onder meer wegens gebrek aan kinderopvang en de combinatie van werk en inburgering. Voor gemeentelijke organisaties en gemeenschappelijke regelingen in het sociaal domein betekent dit dat 2026 vooral vraagt om bestuurlijke keuzes over toegang, afbakening, uitvoerbaarheid en regionale samenwerking, en minder om de veronderstelling dat extra middelen alleen de druk zullen oplossen.

Uitkeringen vanuit de rijksoverheid

In de financiële verhouding tussen Rijk en gemeenten markeert de Voorjaarsnota 2026 een belangrijk bestuurlijk moment. Omdat deze Voorjaarsnota tegelijk de Startnota van het kabinet is, zijn niet alleen incidentele bijstellingen relevant, maar ook de begrotingsregels en prioriteiten voor de komende kabinetsperiode. Voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen is dat van belang omdat veel lokale begrotingen voor 2026 en verder nog steeds worden opgesteld tegen de achtergrond van structurele onzekerheid over het gemeentefonds, specifieke uitkeringen en medebewindstaken. De landelijke discussie is in 2026 daarom verschoven van de vraag of het zogenoemde ravijn bestaat, naar de vraag hoe bestuurlijk houdbaar de lokale uitvoering nog is onder een stapeling van taken, open-einderegelingen en incidentele rijksmiddelen. Instrumenten als *de houdbaarheidstest gemeentefinanciën 2026* en recente analyses over onderbesteding laten zien dat formele begrotingssluiting niet automatisch betekent dat de financiële positie ook duurzaam is. Niet alleen de omvang van rijksuitkeringen verdient de komende tijd aandacht, maar vooral ook de voorspelbaarheid, bestedingsdruk, uitvoerbaarheid en de mate waarin incidentele middelen structurele problematiek maskeren.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen

Actuele ontwikkelingen
Sisa
WNT
Onafhankelijkheid
Communicatie
Urenbesteding

Actuele ontwikkelingen die interessant kunnen zijn voor u

De ontwikkeling van de Omgevingswet

Na de inwerkingtreding van de Omgevingswet is 2026 het jaar waarin de uitvoeringspraktijk merkbaar zwaarder wordt. Het tweede reflectierapport van de Evaluatiecommissie Omgevingswet, met de titel *'Werk aan de winkel'*, laat zien dat de wet functioneert, maar dat vereenvoudiging, voorspelbaarheid en uitvoerbaarheid nog niet vanzelfsprekend zijn bereikt

Voor gemeenten is daarbij vooral relevant dat sinds 1 januari 2026 niet langer gebruik kan worden gemaakt van TAM-IMRO voor wijzigingen van het omgevingsplan. Met deze Tijdelijke Alternatieve Maatregel konden gemeenten via de IMRO-standaard het omgevingsplan wijzigen voor urgente gebiedsontwikkelingen. Gemeenten moeten daardoor vanaf dit jaar werken met de standaard STOP/TPOD. Dat maakt 2026 tot een omslagjaar waarin juridische kwaliteit, planvorming, software, capaciteit en kennisontwikkeling samenkomen. In de praktijk neemt hierdoor het risico toe op vertragingen, verschillen in werkwijze en extra druk op de uitvoeringsorganisatie.

Voor accountants en toezichthouders is vooral van belang dat deze stelselverandering niet alleen een juridisch vraagstuk is, maar ook doorwerkt in projectbeheersing, legesramingen, investeringsplanning, grondexploitaties en de betrouwbaarheid van managementinformatie over vergunningverlening en ruimtelijke projecten.

Privacywetgeving, algoritmen en AI

Ook op privacygebied is 2026 nadrukkelijk een jaar van bestuurlijke aanscherping. De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) heeft in haar jaarplan 2026 aangekondigd extra kaders te publiceren over generatieve AI en over het recht op uitleg bij geautomatiseerde besluitvorming. Daarnaast heeft de AP begin 2026 specifiek onderzoek gepubliceerd naar misbruik van persoonsgegevens door gemeenteambtenaren, met aanbevelingen voor het voorkomen en opsporen van interne datalekken. Voor gemeenten is dit een belangrijk signaal: privacyrisico's liggen niet alleen in grote systemen of datalekken door hackers, maar ook in autorisatiebeheer, logging, intern toezicht en organisatiecultuur.

Tegelijk schuift de Europese AI-verordening in 2026 verder door naar de uitvoeringspraktijk. Voor AI-systemen met een hoog risico gaan vanaf augustus 2026 strengere eisen gelden, terwijl de verplichting tot AI-geletterdheid al van kracht is. Voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen betekent dit dat de inzet van algoritmen en generatieve AI niet langer alleen een innovatievraag is, maar ook een compliance- en governancevraag. Besturen zullen explicieter moeten sturen op transparantie, menselijke tussenkomst.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen
Actuele ontwikkelingen
Sisa
WNT
Onafhankelijkheid
Communicatie
Urenbesteding

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Wij hebben in onze controle specifieke werkzaamheden verricht om een oordeel te kunnen geven over de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoordingsinformatie in de SiSa-bijlage bij de jaarrekening 2025.

Voor de bevindingen uit onze controle gelden op grond van de Nota verwachtingen accountantscontrole zwaardere rapporterings-toleranties dan voor andere onderdelen van de jaarrekening.

De rapporteringstolerantie is per specifieke uitkering:
- EUR 12.500 indien de omvangsbasis kleiner of gelijk is aan EUR 125.000;
- 10% indien de omvangsbasis groter dan EUR 125.000 en kleiner dan of gelijk is aan EUR 1.000.000;
- EUR 125.000 indien de omvangsbasis groter is dan EUR 1.000.000.

Hierna hebben wij onze bevindingen per specifieke uitkering opgenomen in het format dat wettelijk verplicht is gesteld. De belangrijkste conclusie is dat er geen fouten en onzekerheden in de Sisa-bijlage zitten.

Strekking controleverklaring rechtmatigheid		**Goedkeurend**		
Strekking controleverklaring getrouwheid		**Goedkeurend**		
Sisacode	**Specifieke uitkering**	**Fout / onzekerheid**	**Financiële omvang in EUR**	**Toelichting fout/onzekerheden**
AenM M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Fout	EUR 0	n.v.t.
AenM M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Fout	EUR 0	n.v.t.
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen
Actuele ontwikkelingen
Sisa
WNT
Onafhankelijkheid
Communicatie
Urenbesteding

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
BZK C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Fout	EUR 0	n.v.t.
BZK C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Fout	EUR 0	n.v.t.
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
IenW E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	Fout	EUR 0	n.v.t.
IenW E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
IenW E120	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030	Fout	EUR 0	n.v.t.
IenW E120	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Fout	EUR 0	n.v.t.
IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen
Actuele ontwikkelingen
Sisa
WNT
Onafhankelijkheid
Communicatie
Urenbesteding

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
KGG K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Fout	EUR 0	n.v.t.
KGG K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
OCW D10	Volwasseneducatie	Fout	EUR 0	n.v.t.
OCW D10	Volwasseneducatie	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
OCW D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Fout	EUR 0	n.v.t.
OCW D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026	Fout	EUR 0	n.v.t.
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen
Actuele ontwikkelingen
Sisa
WNT
Onafhankelijkheid
Communicatie
Urenbesteding

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
SZW G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
SZW G10A	Wet inburgering 2021_ Totaal 2023	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G10A	Wet inburgering 2021_ Totaal 2023	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
SZW G12A	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ totalen 2023	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G12A	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ totalen 2023	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
SZW G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2024	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2024	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen
Actuele ontwikkelingen
Sisa
WNT
Onafhankelijkheid
Communicatie
Urenbesteding

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
SZW G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2023	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2023	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
SZW G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_totaal 2023	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_totaal 2023	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen
Actuele ontwikkelingen
Sisa
WNT
Onafhankelijkheid
Communicatie
Urenbesteding

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
SZW G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_totaal 2023	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_totaal 2023	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VRO J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Fout	EUR 0	n.v.t.
VRO J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VRO J117B	Regeling specifieke uitkering versnelling natuurinclusief Isoleren (SiSa tussen medeoverheden)	Fout	EUR 0	n.v.t.
VRO J117B	Regeling specifieke uitkering versnelling natuurinclusief Isoleren (SiSa tussen medeoverheden)	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VRO J17	Realisatiestimulans	Fout	EUR 0	n.v.t.
VRO J17	Realisatiestimulans	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen
Actuele ontwikkelingen
Sisa
WNT
Onafhankelijkheid
Communicatie
Urenbesteding

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
VRO J18	Regeling specifieke uitkering isolatieopgave Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie	Fout	EUR 0	n.v.t.
VRO J18	Regeling specifieke uitkering isolatieopgave Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VRO J209	Meerjarige regeling huisvesting aandachtsgroepen	Fout	EUR 0	n.v.t.
VRO J209	Meerjarige regeling huisvesting aandachtsgroepen	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VRO J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering Regeling flexibele inzet woningbouw (SiSa tussen medeoverheden)	Fout	EUR 0	n.v.t.
VRO J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering Regeling flexibele inzet woningbouw (SiSa tussen medeoverheden)	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VRO J4B	Regiodeals 5e tranche (SiSa tussen medeoverheden)	Fout	EUR 0	n.v.t.
VRO J4B	Regiodeals 5e tranche (SiSa tussen medeoverheden)	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VRO J55	Aanpak energiearmoede	Fout	EUR 0	n.v.t.
VRO J55	Aanpak energiearmoede	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen
Actuele ontwikkelingen
Sisa
WNT
Onafhankelijkheid
Communicatie
Urenbesteding

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
VRO J75B	Regiodeals 3e tranche (SiSa tussen medeoverheden)	Fout	EUR 0	n.v.t.
VRO J75B	Regiodeals 3e tranche (SiSa tussen medeoverheden)	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VRO J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	Fout	EUR 0	n.v.t.
VRO J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VRO J94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	Fout	EUR 0	n.v.t.
VRO J94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VRO J95	Regeling specifieke uitkering regionale structuur Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie	Fout	EUR 0	n.v.t.
VRO J95	Regeling specifieke uitkering regionale structuur Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen
Actuele ontwikkelingen
Sisa
WNT
Onafhankelijkheid
Communicatie
Urenbesteding

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
VWS H26B	H26B Regeling specifieke uitkering randvoorwaardelijke functies jeugdhulp (SiSa tussen medeoverheden)	Fout	EUR 0	n.v.t.
VWS H26B	H26B Regeling specifieke uitkering randvoorwaardelijke functies jeugdhulp (SiSa tussen medeoverheden)	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VWS H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Fout	EUR 0	n.v.t.
VWS H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VWS H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussenmedeoverheden)	Fout	EUR 0	n.v.t.
VWS H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussenmedeoverheden)	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VWS H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Fout	EUR 0	n.v.t.
VWS H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen
Actuele ontwikkelingen
Sisa
WNT
Onafhankelijkheid
Communicatie
Urenbesteding

De belangrijkste bevindingen uit de controle van de WNT-verantwoording

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet Normering Topinkomens (WNT) gecontroleerd. Op grond van de wet zijn de griffier en de gemeentesecretaris aangewezen als topfunctionaris. Hun bezoldiging is juist en volledig verantwoord in de WNT-verantwoording in uw jaarstukken.

Wilt u meer weten over de WNT? Kijkt u dan op: https://www.topinkomens.nl

Controleverklaring bevat paragraaf inzake overige aangelegenheden anticumulatiebepaling WNT

Met ingang van 2018 geldt een WNT-regel voor de samenloop van topfuncties bij verschillende WNT-instellingen. Deze anticumulatiebepaling regelt dat de som van de bezoldigingen van iemand die uitvoerende topfuncties uitoefent bij meerdere rechtspersonen of instellingen, niet hoger mag zijn dan het van toepassing zijnde bezoldigingsmaximum. In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2025 hebben wij geen controle uitgevoerd op de naleving van deze anticumulatiebepaling. Dit hebben wij in onze controleverklaring bij uw jaarrekening in een paragraaf inzake overige aangelegenheden tot uitdrukking gebracht.

Bijlage Wet Normering Topinkomens (WNT)	
Aantal topfunctionarissen	U heeft drie topfunctionarissen verantwoord in de WNT verantwoording over 2025. De reden hiervan is dat u een formeel besluit genomen heeft om per 1 december 2025 een nieuwe griffier aan te wijzen. Per die datum is de nieuwe griffier opgenomen in de WNT-verantwoording. De voormalige griffier is vanaf dat moment niet langer opgenomen in de verantwoording. De gemeente-secretaris heeft haar functie het gehele jaar vervuld. In de vergelijkende cijfers 2024 zijn twee topfunctionarissen opgenomen, omdat zij het gehele jaar 2024 hun functies hebben uitgeoefend.
Aard dienstverband	Alle topfunctionarissen die in de WNT-verantwoording zijn opgenomen, zijn in loondienst (geweest) bij de gemeente.
Betaling ontslagvergoeding	U heeft in 2025 geen ontslagvergoedingen boven de WNT-grens uitgekeerd.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen
Actuele ontwikkelingen
Sisa
WNT
Onafhankelijkheid
Communicatie
Urenbesteding

Wij zijn gedurende de gehele controle onafhankelijk geweest van uw gemeente

Een belangrijke kernwaarde van onze beroepsgroep is dat wij onafhankelijk zijn van het orgaan dat de jaarrekening opstelt. Bij uw gemeente is dit gewaarborgd omdat de gemeenteraad onze opdrachtgever is en het college verantwoordelijk is voor het opstellen van de jaarrekening.

Wij hebben de naleving bewaakt van externe standaarden, het onafhankelijkheidsbeleid van ETL Assurance & Overheidsaccountants en de onafhankelijkheidsafspraken met uw gemeente. Wij bevestigen dat we aan deze onafhankelijkheidsvereisten hebben voldaan en voldoen.

Om onze onafhankelijkheid bij de controle van de jaarrekening te waarborgen hebben wij geen werkzaamheden uitgevoerd die buiten de kaders van onze overeenkomst vallen. Een andere maatregel die wij genomen hebben is dat alle teamleden die betrokken zijn bij de controle van uw gemeente persoonlijk hebben verklaard dat ze onafhankelijk zijn van uw gemeente. Deze verklaring is in ons controledossier opgenomen.

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen
Actuele ontwikkelingen
Sisa
WNT
Onafhankelijkheid
Communicatie
Urenbesteding

Belangrijke onderwerpen en aandachtspunten die wij met u hebben gecommuniceerd

Als ETL Assurance & Overheidsaccountants vinden wij het belangrijk om u te laten zien op welke wijze wij de belangrijkste onderwerpen en aandachtspunten van de controle aan u hebben gerapporteerd. Dit hebben we opgenomen in onderstaande tabel.

Vereiste communicatie grond van controlestandaarden	Controle-plan	Board-letter	Accountants-verslag
Mededeling over de verantwoordelijkheden van de accountant.	●		
Bevestiging van onze onafhankelijkheid	●		●
Eventuele significante tekortkomingen in de interne controle		●	●
Eventuele ontdekte of vermoede fraude		●	●
Niet-naleven van wet- en regelgeving		●	●
Schriftelijke bevestigingen gevraagd van het management			●
Alle zaken die van invloed zijn op de vorm en inhoud van de controleverklaring.		●	●
Ons standpunt over belangrijke kwalitatieve aspecten van de verslaggeving door het college			●
Rapporteren over significante moeilijkheden, aangelegenheden en overige zaken die van belang zijn voor het toezicht op het financiële verslaggevingsproces			●
Niet gecorrigeerde afwijkingen			●
Significante aangelegenheden die naar voren komen tijdens de controle in verband met verbonden partijen van de gemeente		●	●
Beschrijving van de reikwijdte en timing van de controle, waaronder significante risico's.	●		●

Samenvatting
Jaarrekening
Informatiewaarde jaarverslag
Financiële positie
Bevindingen controle
Interne beheersing
Speerpunten van de gemeenteraad
Bijlagen
Actuele ontwikkelingen
Sisa
WNT
Onafhankelijkheid
Communicatie
Urenbesteding

Onze urenbesteding in verband met de controle van de jaarrekening van uw gemeente

Onze urenbesteding is in overeenstemming met onze verwachtingen

De controle van de jaarrekening vereist voldoende tijd en aandacht van het controleteam. Hierbij beogen we een passende verdeling binnen het team ten aanzien van de onderwerpen, kennis en betrokkenheid. Ingevolge de maatregelen “In het Publiek belang” binnen de accountancysector rapporteren wij over onze urenbesteding ten aanzien van de jaarrekeningcontrole.

Teamlid	Begrote uren	Werkelijke uren
Partner	92	116
Manager	124	42
Controleleider	0	104
Beginnend controleleider	178	158
Gevorderd assistent	0	95
Assistent accountant	280	152
Totaal uren	**674**	**667**

Zoals uit de tabel blijkt zijn onze werkelijke uren gelijk aan de verwachte uren. Wel zijn er verschuivingen zichtbaar binnen de verschillende functieniveaus in verband met het feit dat de manager op de opdracht onze organisatie heeft verlaten.

Gemeente Gorinchem

ASSURANCE & OVERHEIDSACCOUNTANTS

Bedankt voor de fijne samenwerking